Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XL. Cena lista je $3.00. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., SREDA, 4. Septembra (Sept. 3) 1918. Yearly subscription $3.00 ŠTEV.—NUMBER 207.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Angleži razbili "nepremagljivo" Wotanovo črto.

AMERIKA PRIZNALA ČEŠKOSLOVAŠKO DRŽAVO.

Tajnik Lansing je obvestil Masaryka, da Amerika priposna Čehoslovake kot sobojevnike.

ČEHOSLOVAŠKI NARODNI SVET JE ZAČASNA VLADA.

Washington, D. C., 3. sept. — Ameriška vlada se je danes formalno izrekla za razkosanje Avstrije. Državni tajnik Lansing je uradno sporočil profesorju Masaryku, da vlada Združenih držav priposna Češkoslovaški narodni svet kot začasno vlado neodvisne češkoslovaške države, ki ima oblast voditi in izvrševati vojaške in politične zadeve Čehoslovakov. Obenem ameriška vlada priznava češkoslovaško armado kot del sobojevne sile, ki je v vojni proti centralnim državam.

Lansing je tudi izjavil, da je ameriška vlada pripravljena stopiti v zvezo s priposnano češkoslovaško začasno de facto vlado z namenom, da se nadaljuje vojna proti skupnemu sovražniku — Nemčiji in Avstriji.

OGROMNA DEMONSTRACIJA STROKOVNO ORGANIZIRANEGA DELAVSTVA.

Chicago, Ill. — Na delavski praznik so se vršile v vseh industrijalnih mestih in središčih ogromne demonstracije strokovno organiziranega delavstva, s katerimi je delavstvo izreklo, da bo z vsemi sredstvi podpiralo vojno, dokler ne bo poražena avtokracija centralnih sil. Največja demonstracija se je brez dvoma vršila v Chicagu, kajti v ogromni povorki je marširalo nad 150.000 delavcev. Velika demonstracija se je vršila tudi v New Yorku, kajti delavce, ki so se udeležili pohoda, cenijo nad 100,000.

DNEVNI SEZNAM IZGUB.

Washington, 3. sept. — Vojni department je v zadnjih štirindvajsetih urah obelodanil največji seznam izgub odkar traja vojna. Seznam ima 998 imen. Izgube: 133 mož ubitih v boju, 210 jih pogrešajo, 322 mož je težko in 288 neznano kako ranjenih, 30 jih je umrlo za ranami in devet vsled bolezni, šest jih je pa smrtno ponesrečilo.

(Med težko ranjenimi so tudi imena: Milan Mikič, Detroit, Mich., Tom Plešo, Gornji Kosezi na Kranjskem, in Sam Rončevič, Canton, O. Med izgubljenimi je Mihael Sova, Reading, Pa.)

POLITIKA IN ŽELEZNIŠKI USLUŽBENCI.

Washington, D. C. — Železniški ravnatelj McAdoo je izdal okrožnico, s katero naroča železniškim uslužbencem, da ne vstopijo v noben odbor politične stranke, ki pobira denar za politični sklad, ne vodijo politične kampanje ali nastopijo kot kandidatje politične stranke in da ne smejo nobenemu uslužbencu kratiti volilne pravice.

Železniški uslužbenci, ki hočejo postati kandidatje politične stranke, se morajo zahvaliti za železniško službo.

Slišijo se glasovi, da odredba izzove kritiko v kongresu in senatu.

Kritičarji hočejo opozoriti na dejstvo, da je McAdoo tudi zakladniški tajnik in da se smejo uslužbenci tega departmenta udeležiti politike aktivno.

Top proti letalcem, montiran na motornem vozu, katerega je videti na vojni razstavi v Chicagu.

Važno za odsotne registrance.

Registrirani, ki bodo odsotni z doma 12. sept., se lahko registrirajo po pošti.

Chicago, Ill. — Registrirani, ki bodo odsotni od doma dne 12. septembra se lahko poslužijo pošte za registracijo. Kdor se mora registrirati dne 12. septembra in ve, da tega dne ne bo doma, naj gre k svojemu lokalnemu odboru in vpraša za registracijski listek. Ta listek naj izpolni, dene v kuverto in odpošlje po pošti, da bo **do 12. septembra v rokah lokalnega nabornega odbora.**

Ne prezrite tega tisti, ki ne boste dne 12. septembra doma.

VAŽNO ZA SLOVENCE, HRVATE IN SRBE PRI REGISTRACIJI.

Chicago, Ill. — Zelo važno je za Slovence, Hrvate in Srbe, ki prihajajo iz Avstro-Ogrske, **da se jim ni treba registrirati kot avstrijski podaniki,** ampak se lahko **registrirajo kot Jugoslovani (Hrvatje, Slovenci ali Srbi),** ki jih nazivljejo podanike Avstro-Ogrske.

Do registracije je še nekaj dni, in naše rojake opozarjamo, da je petnajsto vprašanje zelo važno zanje, ki se peča z narodnostjo registriranca. Registrator bo to zapisal v zavisnik, kar bo registriranec odgovoril.

PROTEST PROTI PROHIBICIJI.

Washington, D. C. — Razprava o prohibiciji še ni končana v senatu.

Predsedniku Wilsonu je bila doposlana protestna rezolucija, ki nosi 2,000,0000 podpisov delavcev iz osem in štiridesetih držav. Rezolucijo so predsedniku izročili Rolla G. Sexton, Henry Sterling in J. J. Henley.

Ravnotako je odposlalo protestno rezolucijo organizirano delavstvo v "Ameriški delavski federaciji" države New York, ki sedaj obdržava svojo konvencijo.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo jasno in bladno. Severovzhodni vetrovi. Povprečna temperatura v zadnjih 24 urah: 62.

DAVČNA PREDLOGA PREDLOŽENA ZBORNICI.

Nadprofit in vojni profit bosta dala po proračunu čez tri miljarde davka.

DAVEK JE POVIŠAN ZA OSEM MILJARD.

Washington, D. C. — Nova davčna predloga je bila v ponedeljek odposlana zborniei. Voditelji v zborniei pričakujejo, da jo v desetih dneh pošljejo senatu.

Po zadnji in končni cenitvi zborničnega odseka prinese davčna predloga $8, 012,792,000 v državno blagajno, medtem ko je lanska predloga prinesla le $3,241,633,000.

Najbolj sta obdavčena nadprofit in vojni profit. Ta davek je proračunjen na $3,100,000,000, dohodninski davek od posameznikov $1,482,186,000 od korporacij na $828,000,000.

Drugi viri so proračunjeni takole:

Transportacija: Tovornina $75,000,000, ekspresna voznina $20,000,000, potniška voznina $60,000,000; postlje in Pullmanovi vozovi $5,000,000, cevi za olje $4,550,000.

Brzojavna in telefonska sporočila $16,000,000, zavarovanje $12,000,000, vstopnina (v gledališča, cirkuse itd.) $100,000,000, klubovi doneski $9,000,000.

Luksus: Avtomobili itd. $123,750,000, zlatnina, športni predmeti itd. $80,000,000; davek na druge predmete, ki služijo luksusu, $88,760,000 luksuriozni predmeti nad predpisanimi cenami $181,095,000.

Gazolin $40,000,000, jahte $1,000.000.

Neopojne pijače $1,137,600,000, kolkovina $32,000,000 tobak, smodke $61,364,000, cigarete $165,240,000, tobak 104,000,000, nosljanec $9,100,000, papirčki za cigarete $1,500,000.

Poseben davek: Glavnica $70,000,000, mešetarji, $1,765,000, gledališča itd. $2,143,000, kupčija po pošti $5,000,000, kegljišča, biljardi itd. $2,200,000, strelišča $400,000, šole za ježo $50,000, bizniška dovoljenja $10,000,000, tobačni tovarnarji $69,000, izdelovalci smodk $850,000, izdelovalci cigaret $240,000, vporaba avtomobilov in motorcikljev $72,920,000.

Revolucija na Bolgarskem?

Nepotrjena vest iz Švice se glasi, da so rebeli podrli kraljevo palačo v Sofiji.

London, 3. sept. — Iz Berna poročajo, da je na Bolgarskem izbruhnila revolucija. Vest, ki še ni potrjena, se glasi, da so revolucionarji podrli kraljevo palačo v Sofiji. V bolgarski armadi se je pojavilo splošno dezertiranje.

LOV NA VOHUNE V CAMP GRANTU.

Camp Grant, Ill. — Oficirji in vojaki so pričeli z resno kampanjo, da pometejo iz taborišča in pasu okoli taborišča vse nemške špijone, ki hočejo zasejati nezadovoljstvo in nelojalnost v armado.

Oficielna okrožnica, ki je bila razposlana na ukaz taborišnega poveljnika, polkovnika Milton McGrewa, vsaki enoti, pravi, da hočejo poslati po vojaškem pruskem sistemu po enega vohuna v polke narodne armade. Okrožnica pravi, da naj pazijo sistematično na vsakega moža, civilista ali vojaka, u katerim pridejo v dotiko.

Ustanovijo tudi tečaj, kako se od sovražnika dobe važne informacije o njegovi moči, izgubah itd.

DELAVSKI ODBORI ORGANIZIRANI POVSOD.

Washington, D. C. — Občinski delavski odbori so sedaj organizirani v občinah in okrajih, tri in štiridesetih držav. Naloga teh odborov je, da preskrbe vojno industrijo s potrebnimi neizučenimi delavci.

7,725 REGISTRIRANCEV POZVANIH V ARMADO.

Washington, D. C. — General Crowder je izdal poziv za 7,725 registrirancev za splošno vojaško službo, ki imajo ljudskošolsko izobrazbo. V armado odidejo dne 19. septembra. Razpošljejo jih v razne šole, da spopolnijo svojo izobrazbo.

Odsekovo poročilo pojasnjuje da je odsek sklenil, da se poviša davek vobče na $8,000,000,000, ker je zakladniški tajnik priporočil zdravo finančno politiko, kajti vojni troški bodo znašali 24,000,000,000.

LENS IN QUEANT STA PADLA; 10,000 NEMCEV VJETIH V ENEM DNEVU

Nemci beže na 50 milj dolgi fronti. Američani so v nedeljo vjeli 572 mož in uplenili 78 strojnih pušk.

London, 3. sept. — Z bojišča javljajo, da so engleške čete danes okupirale brez malega vso drocourt-queantsko črto in zdaj prodirajo proti Cambraiu. Nemci niso odgovorili s protinapadi kakor je bilo pričakovati, temveč se umičejo na 50 milj dolgi fronti. Angleži so dosegli lep napredek tudi vzhodno od Peronna. Danes je bilo zopet vjetih na tisoče Nemcev.

Washington, 3. sept. — General Pershing je sinoči poročal: "Pri včerajšnjih operacijah severno od Aisne so naše čete vjele 572 Nemcev in vplenile dva topova 105-centimeterskega kalibra in 78 strojnih pušk. Na fronti ob Vesli so naše čete odbile dva lokalna napada zapadno od Fismesa.

London, 3. sept. — Angleške čete, ki prodirajo na široki fronti v severni Franciji in Belgiji, so danes okupirale Lens in Queant. Angleži so napredovali štiri milje na 20 milj dolgi črti odkar so ponovili ofenzivo danes zjutraj. Veliko število Nemcev je bilo vjetih.

Lens, ki je bil v rokah Nemcev od jeseni 1914, je središče premogovega polja v severni Franciji. Queant je južni tečaj takozvane Wotanove obrambne črte, s katero so Nemci utrdili železniški trikot Douai—Cambrai-Vallenciennes.

London, 3. sept. — Angleška armada pod vodstvom generala Horha je včeraj izvojevala največjo zmago v sedanji vojni. Napadla je nemško obrambno črto Drocourt-Queant ali takozvano "Wotanovo zavorno črto" in naredila v nji sedem milj široko in tri milje globoko vrzel. Glasovita Hindenburgova črta je s tem zdrobljena na severnem krilu in Nemci so doživeli najhujši poraz v sedanji vojni. Osem sovražnih divizij, ki so branile imenovano "nepremagljivo" črto, je bilo včeraj uničenih in Angleži so vjeli več kakor 10,000 mož.

Bojevanje se zdaj vrši na vsi črti severno od Lensa doli do Queanta na tleh, ki so jih držali Nemci od jeseni leta 1914. Na vsej tej črti je sovražnik organiziral mogočno obrambo, toda angleške armade so v silnem navalu zdrobile vse pred seboj. Haigove čete so danes že dve milji vzhodno od Wotanove črte in prodirajo z veliko naglico proti zadnji nemški obrambni črti, ki še loči zaveznike od velikih oporišč Douai in Cambrai.

Vojni stan poroča danes, da se Nemci v največjem neredu umikajo na vsi fronti. Queant je bil okupiran sinoči. Dalje so angleške čete okupirale Pulsny, Pronville, Doignies, Velu, Bertincourt, Rocquigny, Dury, Recourt in Saudemont; vse te postojanke se nahajajo na drugi strani razbite Hindenburgove črte.

V Flandriji se Nemci umikajo v smeri proti Armentieresu.

Francozi in Američani prodirajo proti Laonu.

Pariz, 3. sept. — Vojni stan javlja v današnjem uradnem poročilu o silovitih topniških bojih med rekama Oise in Aisne. Sinoči je vojni stan poročal, da so francoske in ameriške čete prekoračile kanal Du Nord in okupirale pokrajino severnovzhodno od Nesla. Med rekama Aisne in Ailette napredujejo Američani in Francozi na planoti vzhodno od Crecy-au-Monta in Juvignyja. Vzlic besnim sovražnim protinapadom so francosko-ameriške čete vzele Leuilly in Terny Sorny. Francosko-ameriške čete prodirajo ob cesti, ki drži v Laon.

Vsi gozdovi med reko Ailette in Chaunyem so okupirani kakor tudi železnica v dotičnem okolišu. Čete desete francoske armade pod generalom Manginom so vjele večje število avstro-ogrskih vojakov. Avstrijski vjetniki so pri izpraševanju pokazali veliko nevednost o položaju na zapadni fronti. Neki Avstrijec je dejal, da ne ve nič o Američanih, če so na bojišču ali ne.

Na tej fronti je sovražnik stlačil deset divizij, da zadrži Američane in Francoze na poti proti hribom Chemin des Dames in Laonu. Ameriške baterije vseh kalibrov so pa razbile sovražne pozicije na kose in Nemci so se poskrili v zakope in razpršili so se na vse strani. Ko so pozneje naše čete prodirale čez sovražno črto, so naletele na kupe mrtvecev, ki so zajezili pota in polja, da so celo ovirali francoske "tenke".

Na ameriški fronti ob Vesli so Nemci ponoči izvršili dva napada, ki sta bila odbita. Sovražnik je zelo nervozen na tej fronti in vsako noč razsvetljuje nebo z žarečimi bombami boječ se nenadnega napada. Mostovi na reki Aisne so pod neprestanim ognjem ameriških topov velikega kalibra.

Washington, 3. sept. — Vojni stan je danes objavil sledeče poročilo generala Pershinga: "Ameriško uradno poročilo št. 110 — Ameriški vojni stan v Franciji, 1. sept. — Sekcija A: Severno od Aisne napredujejo naše čete vzhodno od Juvignyja. Druzega ni kaj poročati".

Američani v Belgiji prodrli eno miljo.

Z ameriško armado v Flandriji, 3. sept. — Ameriške čete, ki se borе z Angleži vred v Belgiji, so včeraj napredovale eno miljo. Američani se vojskujejo s takim navdušenjem, da jih morajo častniki držati nazaj. Američani operirajo vzhodno od gore Kemmel in njihova črta z britiško vred drži vzhodno od Voormezeela (dve milji južno od Ypresa) čez Wulverghem, Neuve Eglise in reko Lys do Estairesa.

Ameriške čete na tem bojišču so pod poveljništvom generala Henry Rawlinsona, ki vodi angleško ofenzivo v Flandriji.

Začetek odločilne bitke?

London, 3. sept. — Zadnje vesti z bojišča se glase, da so angleške čete prodrle skozi najmočnejšo obrambno črto sovražnika med Drocourtom in Queantom in bitka je na dotičnem mestu dobila odločilni značaj za vso nemško fronto od Ypresa do Remsa. Angleške motorne patrulje že operirajo na odprtem polju pet do osem milj onkraj razbite Wotanove črte. Poraz Nemcev na tej črti pomeni, da se odpira novo dejanje vojne. Izgube sovražnika so ogromne. Na tisoče mož je bilo vjetih včeraj in danes in ceste za fronto so natlačene z vjetniki.

Konvencija N. F. C. of A.

(Piše **A. J. Terbovec**).

Gori omenjena organizacija sestoji z 92 bratskih podpornih organizacij, ki reprezentirajo okoli deset miljonov članov. Ako računamo družine teh članov zraven, se lahko trdi, da je ta konvencija zastopala približno trideset miljonov ali skoro eno tretjino prebivalstva Zedinjenih držav. Slovenski organizaciji ste bili zastopani samo dve, namreč S. N. P. J. po moji malenkosti in J. S. K. J. po dr. J. V. Grahek u. Želeti bi pač bilo, da se N. F. C. of A. pridružijo tudi druge slovenske podporne organizacije in pošljejo svojega zastopnika na vsakoletno konvencijo. Prvič nikakor ni pravilno, da bi Slovenci stali na strani in gledali kako drugi bojujejo naše boje, medtem ko smo izvojevanih ugodnosti deležni vsi. Če bi ne bilo N. F. C. of A., bi bile kapitalistične zavarovalne družbe po svojih zastopnikih v zveznem kongresu in legislaturah posameznih držav poskrbele za take zakone, da bi bratskim podpornim organizacijam sploh ne bilo možno eksistirati. Dalje pa ni več kot pravilno, da se slovenske podporne organizacije nekoliko bolj približajo ameriškim, od kterih se lahko naučijo marsikaj. Velike in stare organizacije imajo skušnje kot jih naše male in mlade slovenske podp. organizacije ne morejo imeti. Jaz nikakor ne trdim, da bi jih morali posnemati v vsem; kar je prikladno za rojene Američane, ni vedno dobro za naše ljudi. Tudi imajo nektere velike ameriške bratske organizacije marsikaj zastarelega v svojih sistemih; tega seveda tudi ni treba kopirati. Kljub vsemu temu pa se od njih lahko naučimo marsikaj dobrega in pametnega.

Konvencija se je pričela dne 27. avgusta (ako odštejemo seje različnih odsekov, ki so se že vršile dan poprej), v Bellevue — Stratford hotelu v Philadelphiji. Kmalu po deseti uri dopoldne se je prikazala na odru Mme. Beatrice Kendall Eaton, oblečena kot boginja Svobode, spremljala sta jo en vojak in en mornar, prvi z našo ameriško zastavo v rokah, drugi s francosko trobojnico. Godba je zaigrala in stotine glasov se je zlilo v "Star Spangled Banner" kteri je sledila marzeljeza. (Zanimiv dokaz, kako Američani malo rešpektirajo kralje, je dejstvo, da nikomur ni padlo v glavo intonirati "God save the king," dasi smo z Angleži ravno tako prijatelji kot s Francozi in je bilo navzočih celo nekaj zastopnikov bratskih organizacij iz Canade). V tem se je spustila preko celega odra v ozadju velika zvezdnata zastava, preko nje pa se je začela odvijati "Service Flag" N. F. C. of A., ki nosi številko 316.212; to kaže da je nad tristotisoč naših članov v ameriški armadi in mornarici. Takih številk ne more pokazati nobena druga organizacija v Ameriki. Ne smemo pozabiti, da je med temi stotisoči tudi par stotin članov S. N. P. J. vštetih. S polagoma se odvijajoče "službene zastave" pa so se kot rožno cvetje vsipale male zvezdnate zastavice po odru.

Zastopniki mestnih, državnih in ne vem še kakšnih oblasti so nam peli navdušen "dobrodošli," kterim so sledili običajni odgovori. Za temi je viharno pozdravljen nastopil Mr. J. W. Gerard, bivši ameriški poslanik v Berlinu. Njegova izvajanja so bila jako zanimiva. Dotaknil se je državnozavarovalninskega sistema v Nemčiji, ki drži ljudi v pravi sužnosti. Za zavarovalnino, za cerkve in stotine drugih stvari pobira davek država in tega se nabere toliko, da revnejši sloji komaj zaslužijo za davke in borno življenje. Naprej si nikakor ne morejo pomagati. Po sistemu državnega zavarovanja so ljudje tako popolnoma pod kontrolo cesarske vlade, da se ne morejo in ne upajo ganiti. Železna vladna pest in disciplina jih drži od vseh strani in zato ni nič čudnega, če se dajo tako radovoljno klati za kajzerja. Organizacije, kot so naše podporne tu v Ameriki, v Nemčiji niso mogoče, ker se vlada boji, da bi ukrepali kaj proti njej. Vsaka najmanjša stvar mora imeti uraden pečat in dovoljenje. Za vzgled pove skušnja štirih Američanov, ki so nameravali osnovati klub za igro "tenis." Predno so se smeli sniti ti štirje, da se pogovorijo kako to storiti, so morali imeti dovoljenje od civilnih in vojaških oblasti. Pripoveduje nadalje, kako je kajzer pri neki priliki pokazal nanj s prstom in izjavil, da po tej vojni si ne bo pustil dopasti od Amerike nobenih neumnosti. Takrat je bila Amerika še nevtralna. Tuintam se je včasi govorilo, čemu je šla Amerika v vojno. Na to je lahek odgovor. Če vidim nekoga, da se pretepa s par tovariši, meni, ki na strani stojim pa preti, naj le počakam, ko bo z onimi gotov, bo že tudi mene "sfiksal," ali ni boljše, da posežem v pretep, dokler je lopov zaposljen še z onimi! Miljoni ameriških fantov na zapadni fronti ne bodo ponujali kajzerju nobenih neumnosti, ampak trdo jeklo in svinec.

Zanimivo je bilo poročilo dr. C. Day Clarka iz Toronto, Can., o skušnjah bratskih organizacij z ozirom na vojno. Pripoveduje, da je v armadi okoli pol milijona Kanadčanov, kar je zelo veliko z ozirom na število kanadskih državljanov, ki je nekako osem miljonov. Na vsakih tisoč vojakov pride nekaj nad tristo mrtvih in ranjenih. Odpuščeni in ozdravljeni vojaki ostanejo podvrženi zlasti revmatizmu, živčnim in srčnim boleznim. Organizacija, ktero on zastopa (Indep. Order of Forestres, Torento, Can.) je sprva preklicala vse police za v vojno odšle člane, potem je vzdignila letni asesment na $50.00 za $1000.00 zavarovalnine, nato pa zopet preuredila tako, da plača za regularen letni asesment **le polovico** prejšnje smrtnine za vojaki.

Dr. Lee K. Frankel, blagajnik American Public Health Assn. iz New Yorka, je govoril o ohranitvi zdravja. Mož trdi, da se spodukom članov in vpeljavo boljših sanitarnih naprav doseže mnogo več kot s poviševanjem asesmenta. Dobra kanalizacija, dobra pitna voda, zdrava stanovanja, zračni delovni prostori, in splošna navodila ljudem, kako naj skrbijo za zdravje, to dela čudeže. V prvi vrsti bodi naša skrb, kako zabraniti bolezni, pa bo odpadlo zdravljenje. Delajmo na to, da ne bo treba za nobenim drugim plačevati smrtnine kot za onimi, ki so umrli od starosti. Če se to vresniči, bi vsak navzočih dočaka najmanj 99 let. Navaja, kako so se po zaslugah njegove organizacije zboljšale zdravstvene razmere v mnogih mestih. V Cincinati, O. je število smrtnih slučajev za neko bolezen (mislim, da za legar) padlo od 16 na tisoč, na dva od vsakega tisoča, ko so napravili nov vodovod. Boljše zdravstvene razmere seveda ne koristijo samo članom bratskih organizacij in zavarovalnih družb ampak splošnemu prebivalstvu. Kljub temu pa so ravno te organizacije v prvi vrsti poklicane, da podpirajo tako delo, ker je v veliko korist njihovim članom in njihovim blagajnam. Pripomni dalje, da bi njegova organizacija storila lahko še mnogo več, če bi bil denar na razpolago in apelira, da bi se pri N. F. C. of A. storili kaki koraki v tem oziru. Sklene se nastaviti odbor, ki bo vzel stvar v pretres. Mene so zelo zanimala njegova izvajanja glede pomanjkanja zdravnikov, ki se že občuti radi vojne in kako je potreben poduk članstvu, na kak način naj si varuje zdravje. Glasila naših slovenskih jednot bi po mojih mislih tudi lahko nekaj storila v tem oziru. Od urednikov se seveda ne more zahtevati, naj dajejo zdravniške nasvete. Ampak naše podporne organizacije imajo svoje vrhovne zdravnike in ti bi nam lahko tuintam napisali kako navodilo za ohranitev zdravja, posebno ker poznajo naše ljudi in razmere, v kakoršnih živijo. Seveda jaz zopet ne mislim, da nam bo jednotin vrhovni zdravnik, kteremu damo "sijajno" plačo **$150.00 na leto** poleg tega, da pregleda mesečno okoli 300 prošenj novih kandidatov in mnogo drugih listin, pisali še članke. Za tako odgovorno in važno delo kot ga vrši vrhovni zdravnik ni to nobena plača, ampak napitnina. Če se smatra, da je pregled listin po vrhovnemu zdravniku samo formalnost, potem mu plačajmo od kosa recimo en cent, da pritisne pečat nanjo in basta. Ako pa hočemo dobro in vestno delo potem ga plačajmo kot se spodobi. Recimo, da nas vesten in natančen vrhovni zdravnik v enem letu obvaruje le treh kandidatov, ki so čutili kal bolezni v sebi, ko so hoteli vstopiti v jednoto in se zavarovati za tisoč dolarjev vsak. Jednota bi prejela od njih par dolarjev, izplačala pa morda v enem letu $3000.00 brez eventuelne bolniške podpore. Ali se ne bi splačalo takega zdravnika odškodovati kot je prav? Pri sprejemanju novih kandidatov je strogost popolnoma na mestu, ker je treba ljudi privaditi, da vstopajo v organizacije dokler so zdravi in krepki, ne šele takrat, ko že čutijo, da ni nekaj prav z njimi. Marsikak pameten nasvet za ohranitev zdravja se čita včasi v kakem velikem ameriškem listu ali magazinu. Saj ni treba, da bi morali imeti same originalne članke, dober prevod je vedno boljši kot slab original. Vsi veliki ameriški listi imajo dnevne novice, politične članke, povesti, nekaj humorja, zdravstvene nasvete, gospodarske stvari, modo, znanstvene razprave itd. Vsak čitatelj lahko najde nekaj, kar ga zanima ali mu ugaja. Vse za vsakogar pa seveda ni nikjer. Kajpada naši slovenski listi oziroma glasila naših organizacij tega ne zmorejo. Ampak po zmožnosti in kolikor je našim razmeram primerno, naj bi se jih skušalo posnemati. Posebno v zadevah, ki se tičejo nekaj tako dragocenega kot je naša zdravje. Prva skrb naših podpornih organizacij bi morala biti ohraniti člane pri zdravju in jim daljšati življenje. Ako smo izmed sto ali petsto članov rešili le enega prezgodnje smrti ali bolezni, smo si pridobili neprecenljivih zaslug, nele za posameznike, ampak za celo organizacijo.

Marsikak član jednote ali čitatelj Prosvete si morda misli, da je prišlo kar samo od sebe, ker niso glasila bratskih organizacij pri nedavno zvišani poštnini tako prizadeta, kakor listi posameznikov in korporacij, ki jih izdajajo za profit. Ampak tudi tukaj gre ogromna, če ne sploh vsa zasluga tozadevnemu odseku N. F. C. of A. Če bi omenjena organizacija ne bila storila potrebnih korakov, bi tudi naša jednota plačala za poštnino glasila lepe stotake več na leto. Poseben odsek je dalje konferiral z gospodi v Washingtonu, ki ukrepajo o novih davkih. Seveda je govoril v smislu, da so bratske organizacije oprostijo teh davkov. Ne brez uspeha. Predsednik odseka Mr. J. Sulli van je prečital brzojavko iz Washingtona, da se bo ukrenilo v smislu zahtev bratskih organizacij, združenih v N. F. C. af A. To pomeni, da bo bratskim organizacijam v Ameriki prihranjenih približna svotica šestnajst miljonov dolarjev na davkih. Razume se, ako pridejo zastopniki deset miljonov članov, (za kterimi stoji armada drugih dvajset miljonov) v Washington, jih na pristojnih mestih radi poslušajo in vpoštevajo. Izvrševalni **odbor vedno pazi kaki** zakoni se sklepajo v Washingtonu ali v legislaturah posameznih držav in stori vse, da se sprejem bratskim organizacijam škodljivih zakonov prepreči.

Omenil sem že enkrat, da nikakor ne bi bilo prav, da mi Slovenci kot nekaki "slackerji" stojimo na strani in brezbrižno gledamo, kako drugi za nas delajo. Nas je sicer malo in slabi smo, toda kljub temu je naša dolžnost, da se pokažemo, da živimo in da smo pripravljeni po svojih skromnih močeh pomagati in sodelovati. Stroški so zelo mali v primeri s koristmi in ugodnostmi, ki smo jih deležni po zaslugah N. F. C. of A.

Če je kdo dvomil o naši lojalnosti, ga je gotovo minila ta slabost, ko je čul, da so bratske organizacije, združene v N. F. C. of A. (deloma iz centralnih blagajn, deloma potom krajevnih društev ali posameznih članov) kupile Liberty bondov in vojnovarčevalnih znamk v vrednosti $64,000.000.00 (štiriinšestdeset miljonov). Toliko je bilo tajniku naznanjeno, toda poročila je izmed 92 organizacij poslalo le 72. Ni čuda, če nas v Washingtonu poznajo in radi poslušajo.

(Dalje prihodnjič).

Štrajk policajev v Londonu.

London. — Policisti v metropoliškem okrožju Londona, ki zavzema 700 štirijaških milj in 8,000,000 prebivalcev, so v petek zaštrajkali za večjo plačo. Edino takozvano "mestno okrožje," ki zavzema komaj eno štirijaško miljo še ni prizadeto, ker tam je vslužbena posebna mestna policija.

Policijska organizacija šteje okrog 22,000 mož in voditelji unije izjavljajo, da je prvi dan stavke odložilo 10,000 mož policajske kole, medtem ko ostali docela simpatizirajo s stavko. Dalje izjavljajo v glavnem stanu policijske unije, da se stavka morda razširi po vsem mestu in po drugih mestih na deželi. V Manchesterju že čakajo navodil za stavko.

Policijska stavka je prišla nepričakovano, čeprav traja agitacija za povišanje plače že dolgo časa. Stavka je pod vodstvom "Narodne unije policijskih in kaznilniških uradnikov." Neki voditelj unije je izjavil, da so londonski policisti najslabše plačani delavci na svetu. Dobe po 28 šilingov (nekaj čez $10) na teden in zraven prejmejo po 12 šilingov "vojne nagrade;" kadar je policist 21 let v službi, dobi dva šilinga več na teden. Sarženti dobe 10 šilingov več kot navadni policaji.

Stavka je hudo udarila poulični promet. Na križiščih, kjer navadno policisti regulirajo promet, je nastala velika gneča vozov in slučaji nesreče so se povečali. Mestne oblasti se trudijo, da poravnajo spor. Neki uradnik v Scotland Yardu, glavnem policijskem stanu) je imenoval stavkarje upornike. Po njegovem mnenju policist ne more biti štrajkar, temveč puntar, ki dezertira iz napol vojaške službe.

London. — Štrajk 22,000 policajev je bil končan v soboto s posredovanjem vlade. Štrajkarji so dobili povišanje plače, kakor so zahtevali. Minimum povišane plače je 43 šilingov in maksimum 53 šilingov tedensko.

MILJONAR OBSOJEN NA $27,000 DENARNE GLOBE.

Los Angeles, Cal.—Prince Hopkins, miljonar in učitelj v Santa Barbari, rev. George H. Greenfield, Rev. Floyd Harden in Carl Broneer so bili pred več meseci obtoženi od veleporote, da so kršili zakon proti špijonaži. Vsi so priznali na sodišču, da so krivi.

Hopkins je bil obsojen radi prvega odstavka v obtožnici na $25,000 denarne globe in na tisoč dolarjev za vsak naslednji odstavek. Skupaj $27,000. Greenfield in Harden sta bila obsojena na $5,000, Broneer pa na $500.

Preden je bila prečitana obsodba, so priznali vsi štirje, da so pomagali širiti knjigo "The Ethics of Murder" in druge tiskovine. Obtoženci so izjavili, da niso knjige in tiskovin širili v interesu Nemčije.

NEKATERI REPUBLIKANCI VIDIJO POVSOD STRAHOVE.

Washington, D. C. — Nekateri republikanski senatorji so naskočili vojaško naborno predlogo, da je določba za izobrazbo mladeničev pod 21. letom socialistična, dasiravno sta senatorja Chamberlain in Wadsworth izrekla, da ima določba namen, da se mladeniči izobrazijo tehnično.

Zvonimir Kosem:

VRNITEV.

I.

Že par dni je snežilo neprenehoma. Zemlja je bila odeta v belo, mrzlo odejo, pa še vedno je ledenelo vsenaokrog; nikjer ni bilo več zelenin dreves — beli in nemi kakor nevestina obleka so ležali pred popotnikovimi očmi gozdovi. Vasi in sela po dolinah in gorah so bila zasnežena, pota med njimi na debelo s snegom pokrita, tuintam nad meter visoko zametena. Mrzel, oster sever je bril preko polj in gozdov, žalostno tulil in pojemal šele onkraj gričev in holmov, med belimi gorami, utihnil pa ni nikdar.

Ignac je gazil sneg in mraz mu je bilo; komaj je razločeval pot pred seboj: zakaj v zraku je vedno migljalo in mrgolelo, vrtoglavo so plesale snežinke in se poigravale med seboj, kakor za stavo; Ignac je čutil na licih te snežinke: tajale so se na njih, velike in ledene . . .

Truden je bil Ignac od dolge hoje v telo; vendar njegovo srce je bilo kakor spočito in pomlajeno, nič utrujenosti ni bilo v njem.

Spomnil se je na dom, ki ga bo videl zopet enkrat, po dolgem, dolgem času: doma bo ravno o Božiču; mirna tišina bo v sobi; na zapečku bo sedel resnega obraza oče s pipico v ustih, mati, stara, sključena, se bo vrtela za mizo, vse polno dela, se smehljala in se ozirala proti durim; sestra Anka in bratec Manči, mala, nedolžna, z velikimi, otroškimi očmi, pa bosta delala jaslice, tam v kotu kraj zastrtih oken, postavljala bosta pastirce in ovce po mahu više in više in se pogovarjala važno kakor dva majhna, zgrbančena starčka . . .

"Sveti večer bo jutri," je premislil Ignac, dvignil nogo visoko iz snega in se zavil tesneje v kožuh, "sveti večer, in takrat bom doma; čisto gotovo bom prišel domov na sveti večer, kakor sem pisal iz Amerike . . . Saj hodim že dva dni v snegu in v mrazu. O, še en dan, in doma bom!"

Ostreje je zabril sever, huje je pritisnil mraz in kakor iz ledu je pokalo po težkem s snegom obloženem vejevju kraj ceste; Ignac si je potisnil kučmo globoko na oči in ušesa; v enomer je snežilo, tiho, mirno, kakor v sanjah . . .

Ignac je obstal kakor da ga je kdo nenadoma prav prijazno poklical v njegovih očeh se je utrnila solza radosti in zdrknila po licih navzdol. . .

Doma bo zopet po dolgem času. Pisal je bil, da pride, in tako bo tudi prišel; postaran in reven bo prišel, ne več mlad in krepak kakor nekdaj, ko je bil odhajal v tujino, v daljno Ameriko . . . Ves izmučen in zdelan bo prestopil domači prag, stopal tiho po veži in potrkal na hišna vrata; in bo prišel v toplo, gorko sobo, polno smeha in domačega veselja in življenja. Vsi mu bodo prihiteli nasproti . . . "O Ignac! Bog te živi! . . . Kar sedi brž tu za mizo, pij in jej!... Truden si pač revež!" — Anka in Manči, obadva nemirna in radovedna, se bosta vrtela okrog njega, držala se ga za rokav in ga izpraševala o Ameriki, o tisti lepi, krasni zemlji tam daleč za morjem; in mati, ljubeznjiva mamica, ga bo pobožala po velih licih, zrla nanj s svojimi dobrimi, usmiljenimi očmi ter govorila: "O Ignac, kako si truden in zdelan! . . . Zato se odpočij, glej, saj je danes sveti večer . . . Pij in jej; potreben si!" — Tudi oče, star, sklonjen, bo zlezel izza peči: "No, Ignac, zdaj si pa vendar doma. Tako je prav; nič več ti ne bom očital, da si bil odšel za deset let v tujino; zdaj si zopet naš." — — Praznično bo v gorki, zakurjeni sobi; pred lepo narejenimi jaslicami bo gorela rdeča lučka in trepetala, tudi angelček na zlati nitki bo vztrepetaval kakor da poskuša bežati. Ignac bo sedel za mizo, polič jabolčnika pred seboj, glavo odkrito, oči jasne in radostne, govoril bo veliko in lepo ter pravil o Ameriki, o tem težkem delu tamkaj; Anka in Manči, oče in mati ga bodo pa začudeno poslušali in prikimavali: "No, je že prav, da si se vrnil. V tujini je pač drugače kakor doma; tudi ljudje tam morajo biti drugačni, osorni in mrki. — Pij, Ignac, in odpočij se!" — V Ignacovih očeh bo radosten smehljaj, tudi na njegova lica se bo razlila tiha veselost . . .

Stopal je naprej; mračilo se mu je pred očmi; namah so pobegnile vse zlate sanje iz njegovega srca. Koliko daleč plava oko povsod le bela, daljina polja, povsod belo, neizmerno, v neskončnost potapljajoče se megleno morje, ki mu ni konca nikjer. V divjem vrvenju so rajale težke, debele snežinke pred očmi zmrzujočega popotnika, za njegovimi ušesi je bril leden sever; pod nogami je škripal sneg, tuintam je zazvenčalo na tleh, kakor da se je zdrobilo tanko steklo.

Težko je hodil Ignac. Ko se je oziral naokrog in ni zapazil nikjer nič drugega kakor le to neizmerno sneženo morje, se mu je zazdelo, da stoji vedno na enem in istem mestu in da je svojo dolgo pot šele pravkar začel. Vrtelo se je nad njim, naokrog je šumelo in tulilo; preko polj so ječeč jaskali rezki vetrovi in pripogibali s snegom obložena drevesa.

"Ponehalo bo, čisto gotovo, da bo . . . Če ne, ne pridem domov, živ že ne. O Bog, da bi se zvedrilo!" je zaželel Ignac.

Trudoma je privzdigoval noge in ječal kakor v strahu. Do kolen je segal sneg, in bil je trd, kakor iz kamna; toda po vrhu ni mogel stopati Ignac; udrlo se je takoj do tal in zlobno zahreščalo . . .

Dolgo, dolgo je hodil tako, truden, in že je začutil bolečine v nogah; bile so kakor lesene, le s težavo jih je vlačil za seboj. Po vsem telesu ga je stresal mraz; zobje v ustih so mu šklepetali; tanka, ledena skorja se je strjevala na njegovih sesušenih, z redkimi kocinami porastlih licih.

Nič več ni mislil Ignac, tudi gledal ni nikamor več; samo hodil je, hodil, težko, počasi, sklonjen do kolen, do zmrzlega snega; tako se je vračal domov, iz daljne Amerike praznih rok, kakor izgnanec v domovino . . .

II.

Sveti večer je bil; pri Krajanovih za Čimernem je gorela v veliki sobi z mirnim, tihim plamenom ogromna, od stropa dol viseča petrolejka, svetla topla luč je bila razlita na vseh jasnih obrazih.

Za mizo sta sedela Anka in Manči, lepo oblečena, radostnih lic in smehljajočih se oči, zrla na jaslice v kotu in bila vesela in zadovoljna kakor še nikdar. Saj sta bila vse tako lepo naredila, ko je bil še mrak. Kakor živo je bilo vse — prijazen smehljaj iz kota; zdelo se je začudenim očem, da živobarvani pastirci veselo pojo in da ovce, majhne, smešne in ponižnosive, mekečejo vmes, hodijo vse križem po mehkem mahu in mulijo travo . . . Sredi kota, pod mahovitim gričkom, je tičal pa hlevček, z mavričasto svetlobo oblit; kakor iz nebes samih je migljala nad borno streheo bleščeča zvezda; angelci, zlati krilatci, so pluli v zraku, trepetali nemirno in zamahovali s tankimi perutnicami. . . Tako resnično živo je bilo vse to narejeno, da se je Anka na skrivaj rahlo nasmehnila in se začudila sama sebi: "Jeli mogoče, da sem delala to jaz?" — Tudi Manči se je smejal samemu sebi in lepim jaslicam. . .

Mati je stopala po prstih, tiho, mirno, kakor v strahu, da nebi zmotila tega svečanega miru v sobi. Zdaj je bila pri mizi in jo je pregrnila z velikim nedeljskobelim prtom, obrisala si roke ob predpasnik in pogledala malo po jaslicah, ozrla se tuintam plašno proti durim, zdaj zopet je odšla v kuhinjo, zaprla neslišno duri za seboj, hodila po veži, stara zgrbljena, in se je vrnila v sobo z gorko, dišečo pogačo, položila jo na mizni prt in stopala naprej po sobi, brez šuma kakor bel, velik prozoren angel. . .

Na zapečku je sedel osivelih las oče, pipico tobaka v ustih, hripavo kašljal in puhal dim predse v zrak; beli oblački so plavali dol s peči in se pogiravali med seboj, potapljali se niže in niže in se zopet dvigali proti stropu.

Mati se je naenkrat obrnila.

"Kaj ne prihaja? . . . Zdi se mi, da čujem korake zunaj za hišo."

Oče je vzel pipico iz ust, strkal iz nje pepel in zmaja z glavo:

"Čas bi že bil. Pisal je, da pride danes zvečer. Pa bogve. . . grdo je zunaj, sever brije za oglji."

Zima je bila zunaj, sneg in mraz, v sobi pa je bilo toplo; včasih je potrkal na okna veter, stresle so se šipe in zazvenčale — hipoma se je zdrznila skrbna mati, se plašno ozrla, gledala dolgo proti durim in težko pričakovala.

"Zdaj bi že moral priti," je menila mati. "Deset je ura, kmalu bo treba k polnočnici — kaj bo z Ignacom?... Burja je zunaj in zameti so v hribih; da bi Ignac vsaj pota ne izgrešil in ne ostal tako kje v zametih!"

Grobna tišina je zavladala v sobi. Mirno sta sedela Anka in Manči za mizo in sanjala o Ignacovi vrnitvi. . . .

(Dalje).

Vesti z Rusije.

General Brusilov aretiran.

Amsterdam. — Iz Moskve javljajo, da so sovjetske čete vjele generala Brusilova, bivšega vrhovnega poveljnika ruske armade. Obdolžen je protirevulucionarnega gibanja.

Obenem javljajo iz Berlina, da je rdeča garda umorila pravoslavnega nadškofa in druge vodilne duhovne v Rigi. (Riga ob Baltiškem morju je okupirana po Nemcih. Kako je torej mogoče, da tam eksistira rdeča garda?)

Lenin bo okreval.

Amsterdam. — Oficijelna ruska telegrafska agentura javlja iz Moskve, da se Lenin dobro počuti in da njegove rane niso več smrtnonevarne.

Napadalka, ki je obstrelila Lenina zadnji petek, se piše Dora Kaplan in je znana socialna revolucionarka. Doma je iz Kijeva in leta 1907 je bila obsojena na trinajst let ječe, ko je z nožem napadla šefa carjeve tajne policije.

Kodanj, Danska. — Hamburški "Fremdenblatt" ima poročilo iz Helsingforsa, da je bil Lenin obstreljen z zastrupljeno kroglo, vsled česar se boje njegovi zdravniki, da se pojavi zastrupljenje krvi.

Dalje poročajo, da je zagrozila sovjetska vlada v Moskvi, da bo usmrčenih 5000 socialnih revolucionarjev, ki so v zaporu, ako ne preneha teroristična propaganda proti voditeljem sedanje vlade.

Japonsko poročilo o položaju v Sibiriji.

Tokijo. — Uradno poročilo japonskega vojnega stana o operacijah v Sibiriji, datirano 27. avgusta, se glasi: "24. t. m. se je sovražnik umaknil na desni breg reke Ujeraje in se je zakopal v strelske jarke blizo Šimakovke. Dvanajsta zavezniška divizija je sledila. Drugi dan se je sovražnik zopet umaknil in naše čete so šle za njim. Izgube sovražnika so bile dvakrat večje od naših. Pustil je za seboj 300 mrtvih, dva oklopna vozova, tri topove, štiri strojne puške in večje število pušk ter zalogo telefonske žice in streliva. Čete generala Semenova so okupirale Daurijo v Transbajkaliji. Blizo Soltovna ob sibirski železnici je sovražnik uničil mostove in vodnjake, v katere je nasul strupa. Čeŝkoslovaške in kozaške čete so vzele tri postojanke in rdeča garda se je umaknila do ruskokitajske meje in do Kiahte v Transbakaliji, deset milj južnovzhodno od Irkutska. Sovražnik se je utrdil blizo Tohite. Ameriške čete so dospele na bojišče na fronti ob reki Usur dne 27. avgusta."

Američani zapustili Moskvo.

Washington, D. C. — Državni department je prejel oficijelno vest, da je 95 ameriških državljanov zapustilo Moskvo 26. avg. Odpeljali so se s posebnim vlakom v Petrograd, odkoder bodo skušali priti čez Finsko na švedska tla. V Moskvi je ostal edini konzul Poole.

Zavezniška zmaga v Sibiriji.

London. — Poročevalec "Daily Maila" je brzojavil zadnji četrtek iz Harbina (Mandžurija), da so zavezniki v tridnevni bitki premagali boljševiške čete ob reki Usur v Sibiriji. 400 boljševikov je bilo ubitih. Sovjetske čete se umikajo proti Kaboravsku. Japonci so vzeli Iman med Nikolskom in Kaboravskom. — Neko prejšnje poročilo se glasi, da so zavezniki prodrli 15 milj daleč na sibirski fronti.

Brzojavka iz Vladivostoka, datirana 26. avgusta, pravi, da je omenjenega dne bilo pripeljanih v Vladivostok 38 ranjenih Čehoslovakov in Francozov z bojišča ob reki Usur.

Sovjet javlja o zmagi na severu.

Stockholm, Švedska. — Uradno poročilo sovjetske vlade v Moskvi se glasi, da je angleška flotila na reki Dvini južno od Arhangela odplula nazaj po dvadnevni vroči bitki. Sovjet poroča, da imajo boljševiki uspehe tudi na čeŝkoslovaški in drugih protirevolucionarnih frontah. Sovjetske čete v centralni Aziji, ki imajo pod svojo kontrolo vse okrožje Sajernčinsk, so vzele Meri ob perzijski meji, kjer je središče velikega bombaževega polja. Sovražnik je v tem kraju izgubil 2000 mož. Na transkaspiški fronti napredujejo zavezniške sovjetske čete.

Edino nemški in ogrski socialisti so v rdeči armadi.

Stockholm. — Leon Trockij je izjavil pred nekaj dnevi — tako javljajo iz Moskve — da zavezniki zavijajo dejstva, ko raznašajo vesti, da se v vrstah sibirske rdeče garde bore oboroženi nemški in avstrijski vjetniki. Resnica je, pravi Trockij, da se je sovjetskim četam pridružilo nekaj sto nemških in avstrijskih socialistov, ki so bili med vjetniki v Rusiji. Omenjeni možje se bore z boljševiki iz prepričanja in prostovoljno in dobro vedo, da bi bili obešeni, ako se vrnejo v Nemčijo ali Avstrijo. To se je že zgodilo v Ukrajini, ko so Nemci vjeli nekaj nemških socialistov, ki so se borili kot prostovoljci v boljševiških vrstah proti beli gardi in nemškim četam.

Razno iz inozemstva.

128,302 Nemca vjeta v šestih tednih.

Pariz. 3. sept. — Včeraj je bilo uradno naznanjeno, da so zavezniške armade vjele 128,302 Nemca od 15. julija do 1. septembra. Med temi vjetniki je 2674 častnikov. Istočasno so zavezniki in Američani vplenili 2069 topov, 1734 zakopnih možnarjev in 13,783 strojnih pušk.

Francozi sami so vjeli 75,900 Nemcev in vplenili 700 topov od 18. julija.

Sultan obišče svoje bratce.

Rim: — Iz Carigrada javljajo, da se turški sultan pripravlja na obisk svojih kronanih bratcev v Sofiji, na Dunaju in v Berlinu.

Gompers na delavskem zboru v Angliji.

Derby, Anglija. — V pondeljek je bila tukaj otvorjena letna konvencija angleških delavskih strokovnih unij. Kot gost je navzoč tudi Camuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, katerega so delegatje burno pozdravili. Prisotnih je 800 delegatov.

Zborovanje je otvoril predsednik J. W. Ogden, ki je dejal, da je delavstvo v Angliji danes po štirih letih vojne močnejše kakor je bilo kdaj prej. Dalje je rekel, da se mora delavstvo poslužiti vsake prilike za izvojevanje hitrega miru, ne miru za vsako ceno, temveč miru, ki bo jamčil bodočim generacijam imuniteto pred grozotami vsake nadaljne vojne. Govornik je obožaval, da vlada ne da potnih listov za mednarodno socialistično konferenco. Cilj delavcev vseh narodov mora biti, da rešijo svoje spore in ugladijo pota za pravi mir. Zato je on za internacionalizem delavcev vsega sveta.

Will Thorne, socialistični poslanec v parlamentu, je dejal, da je Nemčija vsekakor pripravljena privoliti v status quo na zapadni fronti in dati Francozom Alzacijo nazaj, ako ji zavezniki puste proste roke v Rusiji. Takega miru pa ne bomo nikdar sprejeli — je nadaljeval govornik — pač pa zahtevamo absolutno pravico samoodločevanja za vse narode.

Govornik je pri teh besedah žel gromovit aplavz.

Hertling je demisioniral?

Haag, Holandija. — Tukaj poročajo, da je nemški kancelar Hertling podal ostavko in dr. Solf, sedanji kolonijalni minister bo njegov naslednik.

Španija je zasegla nemške ladje.

Madrid, Španija. — Nemške submarinke so potopile dve španski ladji, odkar je španska vlada poslala noto v Berlin z grožnjo, da vbodoče zaseže nemške parnike, ki so internirani v španskih lukah, za vsako špansko ladjo, ki jo potope Nemci. Kriza je torej znova oživela. V soboto je imel vladni kabinet izredno sejo in ljudstvo je zelo razburjeno.

Madrid, Španija. — Španska vlada je sklenila v soboto zaseči vse nemške ladje, ki so internirane v španskih lukah. Obenem je prišla vest, da so nemške potapljače potopile španski parnik "Ataz Mende", ki je vozil premog iz Anglije. To je že tretja torpedirana ladja odkar je španska vlada obvestila Nemčijo, da se bo naplačala z nemškimi parniki za uničene španske ladje. Španski listi pišejo, da je položaj zelo kritičen in da je Španija takorekoč pred vojno. — Vlada je uvedla stroge naredbe proti špionom.

London. — Iz Švice javljajo, da nemška vlada kar divja vsled odnošajev s Španijo. Nemčija ne mara vojne s Španijo, toda obenem je še tako ošabna, da noče privoliti v zahtevo Španije, ker se boji, da bodo potem vse ostale neutralne države sledile Španiji in se naplačale za potopljene ladje z interniranimi nemškimi parniki.

Glasovi avstrijskih socialistov.

Pariz. — Dunajska "Arbeiter Zeitung" je objavila 27. avgusta sledeče nasvete nemškemu ljudstvu:

"Državni zbor se ima otvoriti takoj in sestaviti se mora nova vlada, pri kateri bodo zastopani tudi socialisti. Pruski deželni zbor se ima razpustiti. Državni zbor mora ovreči oziroma spremeniti mirovno pogodbo z Rusijo in Rumunsko in preklicati vse teritorijalne aneksije. Dalje se mora državni zbor izreči za osvoboditev Belgije in izjaviti, da je Nemčija pripravljena stopiti v društvo držav pod pogojem, da se vse države izrečejo za razorožitev na suhem in morju."

Curih, Švica. — "Augsburger Zeitung" piše: "Nemčija ima veliko večje izgube kot pa Anglija, ki se lahko naslanja na svoje kolonije. Pogojni mir je bolji kakor pa nadaljevanje vojne. Nemčija mora dati koncesije, če hoče, da se konča vojna predno je uničena vsa evropska kultura. Vsako upanje na uspeh naših submarink je nespametno."

Curih, Švica. — Na tisoče oseb je bilo aretiranih na Dunaju, v Trstu in Zadru vsled obtožbe, da so pobrale in imajo v svoji posesti letake, ki so jih vrgli na tla italijanski letalci pred nekaj dnevi.

Rižni izgredi na Japonskem končani.

Tokijo. — Rižni izgredi so brez malega končani. Tupatam se še ponavljajo nemiri v krajih, koder so bili prve dni najhujši izgredi. Časopisje v Osaki poroča, da je bilo samo v tamošnjem okrožju ranjenih 2000 izgrednikov, 162 policajev in štirje vojaki; okrog 5000 oseb je v zaporu. Minister notranjih zadev je podal značilno izjavo, da je rižne izgrede povzročila jeza siromašnega ljudstva vsled ekstravagantnosti novih bogatinov.

Črnogorska legija na italijanski fronti.

Rim, Italija. — Listi naznanjajo, da se je organizirala legija Črnogorcev na italijanski fronti. Legija se bo borila ob strani češkoslovaške legije.

Nov eskimovski rod odkrit.

Ottawa, Kanada. — Raziskovalci arktičnih krajev V. Stefansson, ki se je mudil zadnjih pet let v severnem ledenem pasu, omenja v svojem poročilu kanadski vladi, da je odkril neizmerne zaklade deviške bakrene rude in naletel je na nov rod Eskimovcev, ki so pravi velikani napram sedanjim arktičnim ljudstvom.

Bombe iz zraka ubile 40 oseb v Kolinu.

Amsterdam. — Nemški listi javljajo, da so bombe angleških letalcev ubile 40 oseb pri zadnjem zračnem napadu na Kolin (Koeln) v Nemčiji. V Mannheimu, na katerega je bilo izvršenih več zračnih napadov v minolem tednu, so razdejane cele ulice.

V Kolinu so se med napadom odigrale mučne scene. Mnogi hišni posestniki so zaklenili vrata množicam ljudi na ulici, ki so prosili, da bi se smeli skriti v kleteh, ko so deževale bombe. Mestna oblast je pozneje določila ostro kazen za posestnike, ki nočejo dati zavetja ljudem ob času zračnega napada.

(Kolin je tisto mesto, v katerem so pred nekaj meseci kazali ameriške vjetnike v stekleni kletki kot nekakšno "čudo".)

Ameriški avijatiki pobegnili iz nemškega vjetništva.

Bern, Švica. — Lajtnant Thomas Hitchcock iz Westburya, L. I., kateri je bil vjet meseca marca t. l. v bitki s tremi nemškimi letalci na zapadni fronti, je ušel iz Nemčije in zdaj se nahaja v Švici. Pravi, da je skočil iz vlaka v Wirtenbergu in potem je hodil 80 milj do švicarske meje. Hitchcock je star komaj 18 let in je lani prostovoljno stopil v službo francoske zračne flote, ker ga niso hoteli sprejeti v ameriško armado, ker je bil premlad.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjam, da je preminul moj soprog in oče

FRANK CVETKOVIČ

in je mirno zaspal po mučni bolezni za večno.

Najlepše se zahvaljujem vsem sobratom in članom društva za krasni darovani venec, katerega so položili na krsto pokojnemu. Hvala lepa vsem, ki so se udeležili pogreba in ga spremili k zadnjemu počitku.

Tebi dragi moj soprog in oče pa naj bode lahka zemlja kjer počivaš. Žaljujoči ostali:

Frančiška Cvetkovič, soproga.
Frank Cvetkovič, sin.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah

Slabotni ljudje

potrebujejo večkrat kako krepčilo, predno se jih ne prime bolezen za trdno in predno še ni prepozno. Vi potrebujete torej toniko, ki bo utrdila ves vaš telesni sestav. Ne odlašajte torej. Nikdar vam ne bo žal, ako poskusite

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski balzam). To zdravilo je znano, kot izborna tonika in pravo zdravilo v slučaju če ste zabasani, če ne morete prebavljati, če vas tare mrzlica, če ste v obče slabotni ali če imate neprilike na jetrih. Mi priporočamo to zdravilo vsem, osobito postaranim in slabotnim osebam. Poskusite ga. Cena 85 centov v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

RADA BI IZVEDELA

za mojega brata Matija Majnariča, doma iz vasi Delnice. Nahaja se sedaj menda nekje v državi West Virginia. Cenjene rojake uljudno prosim če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani ali pa naj se sam prijavi svoji sestri Agnes Majnarič, omožena Agnes Gasperac, P. O. Box 154, Point Richmond, Cal. (3x)

RAB BI IZVEDEL

za moje prijatelje John Somrak, Frank Gole, Mike Springer, John Cesar in za Jos. Rapuš vsi so doma v stari domovini iz pošte Mirna peč, na Dolenjskem. Ako kateri njih čita ta oglas prosim uljudno, da mi piše. Moj naslov je: Martin Canzel, P. O. Box 273, Frontenac, Kans.

KJE JE FRANK PAVLIČ?

Pred štirimi leti je bival v Cliff Mine, Pa. od tam je šel v West Newton, Pa. potem pa nekam v Indiana County, Pa. in sedaj ne vem kje se nahaja. Ker mu imam poročati nekaj zelo važnega, prosim cenjene čitatelje, če kdo ve za njegov naslov naj mi ga naznani ali pa naj se mi sam prijavi na moj naslov: Math Petrič, P. O. B. 659, Oakdale, Pa. (6x)

POTREBUJEMO ljudi za prodajo delnic, za že obstoječo klavnico in mesnico. Zglasite se pri: **Consumers Packing Company, 304 Park Building, Pittsburgh, Pa.**

DR. JOS. V. GRAHEK
edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in moške bolezni.
Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.
Bell Telephone Cedar 2388.
843 E. Ohio Street,
N. S. PITTSBURGH, PA.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

S. N. P. J. 1904

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4. box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9523 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Jože Ambrožič, box 351, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rocksprings, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteršek, box 436, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK PROSVETE:

Jože Zavertnik.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, box 351, Canonsburg, Pa.

Pritožbe prepirljive vsebine, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, box 140, Canonsburg, Pa.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—57 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj prijatelj John Jeram, slišal sem, da se nahaja nekje v Westmorlandu in da je bolan. Cenjene čitatelje uljudno prosim če ve kdo za njegov sedanji naslov, da mi ga naznani, za kar bom zelo hvaležen ali pa naj se mi sam prijavi na moj spodnji naslov. Poročati mu imam nekaj zelo važenega glede društvenih zadev. **Tony Kavčič, P. O. B. 292, Fairchance, Pa.**

PIVO!

Delajte Vaše pivo sami doma brez aparatov. En vrč Lagerbeer-Extrakta narejenega iz pravega sladja (malz) in hmelja, da 60 steklenic fine kipeče, od prave Bavarske se komaj razlučujoče pive, ter stane samo $2.00; po pošti 10c več. Pošilja se vse kraje **Zdr. Držav.**

Naročilom je prilagati denar ali Money order ter naslavljati na:

A. Pestotnik,
375 E. 184th St.,
NEW YORK, N. Y.

NA PRODAJ JE

Motorno kolo, kdor želi kupiti naj se osebno zglasi in pride istega ogledati k lastniku, na naslov: John Sinigoj, 2706 Ogden ave., Chicago, Ill.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

NA PRODAJ.

Proda se 80 akrov obsegajoča farma. 35 akrov je izčiščenega in posejanega, 6 akrov je izoranega, drugo je trava, detelja, a ostalo pa je poraščeno s težkim lesom. aZ vsa nadaljna pojasnila glede cene in drugih informacij se obrnite pismeno ali pa ustmeno na lastnika: **John Kirn**, P. O. Box 62, Willard, Wis.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specialist v Pittsburghu, ki ima 30 letno prakso v zdravljenju tajnih moških bolezni.

Zastrupljenje krvi zdravi s glasovitim 606, ki ga je iznašel dr. prof. Erlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistil vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se naleze.

Vse bolezni, ki prihajajo po vodnem odtoku ozdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite, da vam pojenjuje moška zmožnost, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam bom zopet povrnil.

Zoženje cevi, ki vodi iz mehurja ozdravim v kratkem času. Hydrocele ali vodno kilo ozdravim v 30 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri spuščanju vode, ozdravim s gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine, otekline, srbečico, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer.—Ob nedeljah pa do dveh popoldne.

Po pošti ne delam. — Pridite osebno.— Ne pozabite imena in številke! Zdravim samo moške osebe.

Prof. Dr. Mullin
ZDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENCE
411—4th Avenue
(NA SPROTI POŠTE)
Pittsburgh, Pa.

ELEKTRIČNA PREGLEDBA S X ŽARKI

Stari in izkušeni zdravnik, z 36 letno prakso. Zdravi uspešno in hitro vse bolezni, pluča, želodec, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni moških. Ozdravi vsako bolezen katero prevzame v svojo oskrbo. Uporablja najbolja evropska, amerikanska in ostalih delov sveta zdravila. Nizke cene. Nasvet brezplačno. Točen pregled popolnoma jamčen. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradne ure od 9. zjutraj do 8 zvečer, ob nedeljah samo od 10. do 2. popoldan.

Telefon urada Court 8459. Telefon na domu Neville 1870 R.

FRANCIS A. BOGADEK,
slovensko-hrvaški advokat,
VRHOVNI ODVETNIK NAR. HRV. ZAJEDNICE,
soba 103 Bakewell Building,
vogal Diamond in Grant Sts.,
(nasproti Court Housa) PITTSBURGH, PA.

Kedar vam poteče naročnina na "Prosveto", jo obnovite pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $3 na leto, $1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo $4.50 na leto, $2.25 za pol leta, $1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries, $4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Juli 30-18) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Prodajanje liberti-bondov 4. vojnega posojila se prične 28. septembra.

Za demokracijo in svobodo stare domovine! Vsak zaveden ameriški Slovenec mora biti član Slovenskega republičanskega združenja.

Obiščite "čikaško fronto" na obali Michiganskega jezera — veliko vojno razstavo v Grantovem parku. Velika zbirka vojnih trofej z zapadnega bojišča. Dnevne bitke popoldne in zvečer. Vstopnina 50 centov.

Delavstvo in vojna.

150,000 delavcev je korakalo na Delavski dan po ulicah velikega čikaškega mesta in na tisoče in stotisoče jih je korakalo po drugih mestih širom naše republike. Ameriško delavstvo je manifestiralo svojo jekleno voljo in odločni sklep: "Za armado na bojišču stoji armada delavcev v tovarnah in rovih; sedanja vojna je ljudska vojna in delavstvo jo mora izvojevati."

Predsednik Wilson je izjavil v svoji proklamaciji na Delavski dan: "Zdaj je jasno, da je Nemčija hotela uničiti to, česar si svoboden človek želi in mora imeti: pravico samoodločevanja o svoji sreči, vlado pravičnosti in da vsaka vlada služi ljudstvu ne pa privatnim in sebičnim interesom gospodujočega razreda . . . Sedanja vojna je torej vojna ljudstva vsega sveta proti vsaki nasilni vladi, kakršno predstavlja nemška avtokracija. To je vojna za emancipacijo vseh in delavstvo jo mora podpirati z vsemi svojimi silami."

Osvoboditvena vojna! Ameriško delavstvo bo izvršilo svoj častni delež doma in na bojišču. Delavstvo bo storilo, kar tirja od njega demokracija. Brez delavstva je zmaga nemogoča in delavstvo bo izvojevalo zmago. Poraz avtokracije centralnih držav je tako gotov kakor je gotov jutrnji solnčni izhod.

Toda zmaga delavstva pojde dalje. Delavstvo mora poraziti tudi vojno, da bo več nemogoča. Poraziti mora sistem, ki je ustvaril avtokracijo in ki povzroča vojno. Delavstvo bo skrbelo, da se vresničijo Wilsonove besede: "**Vsak človek ima pravico do samoodločevanja o svoji sreči in da vsaka vlada služi ljudstvu ne pa privatnim, sebičnim interesom gospodujočega razreda.**" To je pa mogoče le tedaj, kadar zavlada po vsem svetu socialna demokracija.

Vojna razstava.

V pondeljek je bila otvorjena vladna vojna razstava v čikaškem Grantovem parku. Namen razstave je: Pokazati ljudstvu, kaj se godi na bojišču, ki je oddaljeno od nas tisoče milj. Vsi ljudje ne morejo biti vojaki in vsi ne pojdejo na fronto. Nihče pa nima pojma, kaj se godi na fronti, kdor ni tam — kljub vsem fotografijam in opisom v časopisih in debelih knjigah.

Razstava je torej gledališki oder, na katerem se bodo dva tedna odigravali majhni prizori velike drame, ki se igra v Evropi. Dnevne bojevne demonstracije, pri katerih grme topovi, ragljajo strojne puške, ropotajo "tenki", in pri katerih se lesketajo bajoneti naskakujočih vojakov, nudijo gledalcu približno pravo sliko resnične bitke v Franciji. Vrhutega so razstavljene na ogled nebrojne vojne trofeje: topovi, strojne puške, eroplani in druge stvari, ki so jih Američani, Francozi in Angleži oteli sovražniku, in ki so prišle v Chicago direktno z bojišča.

Priporočamo rojakom v Chicagu in bližnjih naselbinah, naj ne zamude prilike posetiti razstavo. Obenem se bo nudila ta prilika številnim gostom, ki jih dobimo v našo sredo prihodnji teden iz vseh krajev Amerike — delegatom S. R. Z. in S. N. P. J. Priporočamo jim že danes, da si naj na vsak način odtrgajo toliko časa in si ogledajo vojno razstavo. Ne bo vam žal.

Kako se slepi ljudstvo.

Tajnik jolietske katoliške jednote Josip Zalar je čutil potrebo povedati čitateljem "Amer. Slovenca", da ni res, da dela Slovenska narodna zveza za jugoslovansko monarhijo s Karadžordževičevo dinastijo na čelu, da nima nobenega stika v krfsko deklaracijo in da zveza sploh ne pripozna te deklaracije. Edin namen zveze je, boriti se za osvoboditev Slovencev izpod avstrijskega in nemškega jarma.

Rojaki, ki pridejo v dotiko z g. Zalarjem, naj ga vprašajo, dali S. N. Z. pripozna Jugoslovanski odbor v Londonu ali ne; če ga pripozna (o čemur seveda ni dvoma), ali more g. Zalar tajiti, da ni ta odbor podpisal krfsko deklaracijo; ako ne more zanikati, kar je res, naj ga vprašajo dalje, če je njemu znano, kdaj je Londonski odbor preklical krfsko deklaracijo od svoje strani; ako ni preklical, kar javnosti še ni znano, je torej krfska deklaracija še zmiraj v veljavi, in ker S. N. Z. pripozna dotični odbor, mora obenem priznati vsa njegova dela in med temi tudi omenjeno deklaracijo. Ali ni dalje res, da je bila "Clevelandska izjava" sprejeta le zato, da monarhisti z njo pokrijejo svojo pravo barvo, ker vedo, da ameriški Slovenci ne bodo nikdar podpirali monarhističnih paktov? Z drugimi besedami: ali ni bila dotična izjava sprejeta le zato, da bodo slepili z njo slovensko ljudstvo v Ameriki?

Vsi, ki se borimo za Wilsonove mirovne cilje, se borimo za osvoboditev slovenskega naroda izpod avstrijskega jarma. Amerika nas je zagotovila, da je osvoboditev našega naroda gotova stvar. Vprašanje pa je, dali ostanejo Slovenci po osvoboditvi **tudi svobodni in suvereni državljani na svojih tleh.** Voditelji S. N. Z. delujejo na to, da postanejo Slovenci in Hrvatje takoj po osvoboditvi **zopet podaniki drugega monarha,** medtem ko deluje Slovensko republičansko združenje na to, da se Slovenci odločijo **za samovlado v federativni republiki, v kateri ne bodo več nikomur podložni.** Kdo torej deluje za demokracijo?

Kdo je prodal Rusijo?

(Dalje)

Ves ta čas notranjega boja v stranki je carjeva vlada izigravala zdaj levo in zdaj desno krilo stranke proti Leninovemu centrumu. Leninova frakcija je bila edina, ki ni hotela nikdar slišati ničesar o kakem kompromisu z obljubljenimi carjevimi socialnimi reformami.

Po pariškem kongresu (1911) je Lenin ostal v Parizu, kjer je organiziral novo šolo za ruske propagandiste. Šola je bila v Long Guemeau blizo Pariza in tam je Lenin predaval o politični ekonomiji, agrarnih problemih, teoriji in praksi socializma itd.; vsega skupaj je imel 45 predavanj izmed 135, ki jih je določal učni tečaj.

O tej šoli in Leninovih predavanjih je sporočil tajni ruski policist v Parizu sledeče svojemu šefu v Moskvi:

"Nikolaj Lenin, pravo ime Vladimir Uljanov, odločujoč faktor, je mož pri štiridesetih letih, srednje postave in čokat, dolgega in bledega obraza, bistrih oči, svetlih las in plešastega čela ter gladko obrit. On in njegova družina — žena in tašča — obeduje z dijaki v skupni jedilnici v šoli. Leninova žena, Nadežda Konštantinova, je stara 37 let, bolj večje postave, okroglega obraza in temnega obličja ter črnih las. Izgleda precej inteligentna, nosi klobuk in nima otrok."

V januarju leta 1912 je Lenin sklical konferenco vseh treh frakcij v Prago na Češkem. Poljska, letska in židovska organizacija se niso odzvale. Gorkij in Plehanov sta pisala pismo, v katerem sta ostro obsodila Lenina, ker je sklical zborovanje brez sporazuma z ostalimi voditelji in odbori. Konference so se torej udeležili le bolševiki in njihovi delegatje so imeli velike težave na ruski meji, kajti ruska vlada je hotela na vsak način preprečiti konferenco v Pragi. Toda delegatje so se srečno zmuznili čez mejo. Bilo jih je osemnajst in eden med njimi je bil — vladni vohun, kateri se je znal vtihotapiti tudi v najradikalnejšo frakcijo ruske socialistične stranke in on sam je nastopal tako radikalno, da so ga člani stranke v dotičnem okrožju izvolili delegatom, misleči seveda, da je njihov zvesti sodrug. Ta vohun je naravno glasoval na konferenci za vse Leninove predloge in je kazal veliko navdušenje za vse, o čemur je govoril Lenin in njegovi pristaši. Vohun je takoj po konferenci sporočil šefu tajne policije v Moskvi sledeče:

"Konferenca je imela to značilno posebnost, da se je vse zborovanje vršilo natančno po prej izdelanem načrtu ene same osebe. Vodilna misel tega moža (Lenina) je imela obliko resolucij in delegatje so jih odobrili do pičice v slepi zvestobi do svojega voditelja."

Lenin je na tej konferenci govoril sledeče, kar je tudi ohranjeno v zapiskih tajne moskovske policije:

"Revolucionarna misel narašča v Rusiji, posebno med izučenimi delavci. Revolucija torej ni končana in danes se nahajamo na predvečeru novega revolucionarnega vala. Imeti moramo zastopnike v četrti dumi. Liberalizem se bolj boji rdečega vraga kakor pa črnega. Vsi pravi demokratični elementi se morajo ločiti od konstitucionalnih demokratov (kadetov). Boj proti njim pomeni boj proti vsemu, kar je nazadnjaškega. Mnogo kadetov je v tajni carjevi službi in skrivajo se za krinko kadetske stranke. Dobiti moramo pomoč od kmetov in organizirati jih moramo v močno revolucionarno stranko, ki bo z nami ne pa pod vplivom socialnih revolucionarjev in kadetov."

Na tej konferenci je Lenin imenoval centralni odbor sedmih članov, ki so imeli poslovati v strogi tajnosti. Nihče ni znal, kdo je v centralnem odboru izvzemši odbornikov samih. Dva člana tega odbora — Lenin in Zinovijev —sta imela ostati v inozemstvu, ostali so se pa vrnili v Rusijo, kjer so tvorili notranji odbor. Dalje je bilo izvoljena komisija, ki je imela zasledovati carjeve špione v organizaciji. Lenin, Zinovijev in Kamenov so bili izvoljeni uredniki centralnega organa stranke 'Rabočaja Gazeta'. Končno je Lenin zaključil konferenco z govorom, rekoč, da ga veseli, da je doživel čas, ko se je rusko delavstvo postavilo na lastne noge in da rešuje svoje probleme neodvisno od "inteligencije". Lenin je tudi obvestil delegate, da je neki Schmidt, dijak na moskovski univerzi, ki je umrl v zaporu kot politični "zločinec", zapustil bolševiški stranki pol miljona rubljev.

Istočasno se je vršila na Dunaju druga konferenca ruskih socialistov pod vodstvom Trockija, ki je zbral okrog sebe nasprotnike Lenina. Trockij je bil jezen na Lenina, ker je zadnji preprečil strankino podporo za njegov list "Pravda". Na dunajski konferenci so bili navzoči tudi zastopniki kavkažkih, letskih, poljskih in židovskih socialistov. Trockij je predsedoval in v svojih govorih je neusmiljeno mlatil po Leninu, ki ga je imenoval uzurpatorja. Dunajska konferenca pa ni dosegla nobenega cilja in delegatje so se skregali še predno je bila končana in sredi največjega prepira je Trockij vzel klobuk in odšel, za njim je pa zapustil zborovanje Martov in vsa letska delegacije.

V četrti ruski dumi je bilo trinajst socialistov; med temi je bilo šest bolševikov in sedem je bilo razdeljenih med ostale tri ali štiri socialdemokratične frakcije. Leta 1912 je petrogradska 'Pravda' postala dnevnik, katerega so se oklepale vse frakcije. Lenin, Zinovijev, Kamenov, Plehanov in Pokrovskij so vodili uredništvo tega lista iz inozemstva. List so financirali izključno delavci in izhajal je dve leti do začetka vojne, ko ga je carjeva vlada ustavila.

V dveh letih (1912—1914) je imela carjeva vlada več sitnosti in skrbi z Leninom kakor s katerim drugim posameznim revolucionarjem. Bil je nekompromisen in boj proti carizmu je vodil do take skrajnosti, da je ruska vlada končno poslala svoje agente v inozemstvo z namenom, da ga na skrivnem umore. Eden tajnih policistov je poročal iz Francije, da je Lenin "duša vsega revolucionarnega gibanja v Rusiji." Carjeva vlada je smatrala Lenina in njegovo bolševiško stranko za glavni revolucionarni faktor, s katerim je treba resno računati in zato je tudi najbolj preganjala njegove pristaše doma in na tujem.

Leta 1913 je prišlo na dan, da je bil eden socialdemokratičnih poslancev v dumi, Malinovskij — carjev vohun.

Notranji spor v ruski stranki je postal že tako oster, da je končno posegel vmes mednarodni socialistični biro in poskusil združiti razne revolucionarne elemente. V ta namen se je vršila konferenca meseca junija 1914 v Bruslu. Lenin ni bil navzoč. Na tej konferenci je Plehanov obdolžil Lenina, da je poneveril strankin denar, toda dokazov ni imel in zato mu je konferenca dala ukor in ga izključila od zborovanja. Takrat je bilo razvidno, da ima Lenin za seboj 80 odstotkov vseh socialističnih elementov v Rusiji; na konferenci je bilo tudi izrečeno mnenje, da se revolucija v Rusiji ne more več dolgo zavleči. Res se ni zavlekla več kot tri leta!

Tedaj je prišla svetovna vojna, ki je prinesla krizo v socialističnih strankah vseh prizadetih držav in Rusija seveda ni izostala. Vojna je združila različne elemente v ruski stranki in napravila iz njih dve frakciji, ki sta si bili odločno protivni. Prva frakcija, ki je sestojala iz bolševikov, levega krila menjševikov in nekaterih drugih elementov pod vodstvom Lenina, je bila odločno proti vojni; druga frakcija pod vodstvom Plehanova je pa bila za obrambo Rusije proti Nemčiji. Bolševiki so imenovali Plehanove pristaše "socialne patrijote", zadnji so pa rekli prvim "poraženci".

(Dalje prihodnjič.)

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDRUŽENJE.

Sedež v Chicagi, Ill.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič,

CENTRALNI ODBOR:

John Ermenc, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravlja, Jacob Muha, Zvonko Novak, K. H. Poglodič, Matt Pogorelc, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Šavs, Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zabric, John Kalan, Anton Zlogar, Louis Truger.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso priglasili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljatve je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.)

DRUŠTVOM V CHICAGI IN OKOLICI.

Vodstvo vojne razstave je **določilo soboto 14. septembra za jugoslovanski in češko-slovaški dan na tej razstavi. Prvotno je nam bila določena nedelja 15. septembra za jugoslovanski dan,** toda ker je določena tudi za Poljake, Ruse, Ukrajince in ker bo to tudi zaključni dan razstave, so nam in Čeho-Slovakom določili en dan preje. To naj tajniki in predsedniki društev, ki so se udeležili zadnje seje slovenskih društev v Chicagi, upoštevajo.

Parada Jugoslovanov na razstavni prostor odpade, ker je naš dan v soboto, pa jo je vsled raznih ovir težko organizirati. Vsakdo, kdor želi prisostovati točkam jugoslovanskega programa na razstavi dne 14. septembra ob 8. zvečer (ob tem času se prične oficijelni program Jugoslovanov) naj pride na razstavni prostor v Grant parku ob Michigan Ave. (blizo Van Buren Str.) kakor hoče. Odbor Jugoslovanov, ki ima v oskrbi jugoslovanski del programa priporoča, naj se Jugoslovani udeleže razstave gori omenjeni dan. Na sporedu jugoslovanskega programa bo govor, petje in narodni ples kolo. Oder za pevce bo na desni strani pri vhodu. Kdor si ne bo že preje ogledal razstave, naj pride že ob 6. ali še preje zvečer. Zvečer boste imeli priliko opazovati prizore iz vojne, bitke in druge stvari, ki vas bodo zanimale. Nihče naj ne zamudi te razstave. Ako ne boste imeli časa za udeležbo 14. septembra, udeležite se je kak drugi dan.

NAŠA MANIFESTACIJA.

V nedeljo dne 15. septembra se vrši velika manifestacija čikaških in okoliških Slovencev za demokracijo, pri kateri bodo sodelovali tudi delegatje in delegatinje konvencije Slovenskega republičanskega združenja in drugi gosti. Parada se prične ob 9. zjutraj iz zbirališča na So. Racine in W. 18th. Str. Ulice, po katerih bomo korakali smo že omenili v listih in v pismih na društva. To bo zaključna manifestacija konvencije SRZ., in upamo, da ne bo Slovenca ali Slovenke v tem mestu, ki ne bi prišli na plan in se udeležili parade in potem velikega zborovanja v Pilsen Avditoriumu. Društva naj pridejo z zastavami. Nekatera društva že imajo svoje napise, ki jih bomo lahko rabili tudi v tem pohodu, še iza slavnosti dne 4. julija. Druga društva, ki nimajo takih napisov, naj jih naroče, ali pa sporoče tajniku lokalne organizacije, da žele imeti svoje napise.

Društva naj sporoče svoje zaključke glede te manifestacije tajniku lokalne organizacije kakor hitro mogoče, to je takoj po sejah prizadetih društev. Dopise so prejela vsa društva in želimo, da nanje tudi odgovore, pa četudi je sklep društva, da se ne bo oficijelno udeležilo te slavnosti. Odgovore želimo vseeno.

Dne 5. septembra točno ob 8. zvečer se vrši seja čikaške lokalne organizacije SRZ. v dvorani SNPJ. Udeležite se je polnoštevilno. Te seje naj se udeleže tudi uradniki raznih društev in članstvo lokal. org. SRZ., da nam bo omogočeno bolje organizirati delo za časa konvencije in pa manifestacije dne 15. septembra.

Tajnik.

ČIKAŽKA DRUŠTVA ZA MANIFESTACIJO S. R. Z. 15. SEPT.

Večina tukajšnjih slovenskih društev je na svojih sejah sklenila, da se korporativno udeleže manifestacijske parade za vojni program Združenih držav in za program Slovenskega republičanskega združenja. Večina teh društev je sklenilo pismeno pozvati svoje članstvo na udeležbo manifestacije. Med temi društvi je tudi Slovenska postaja štev. 16211, Modern Woodmen of America, pri kateri je okoli dve sto Slovencev. Omenjena postaja je izdala poziv na svoje članstvo, v angleškem in slovenskem jeziku, katerega tu priobčujemo.

CENJENI SOSED: —

Modern Woodmen of America je ameriška organizacija, prežeta z ameriškim duhom, ki sloni na najširših temeljih demokracije. Organizacija M. W. of A. stoji solidarno za predsednikom Wilsonom in ga podpira pri njegovih prizadevanjih poraziti avtokracijo in z njo vse priveske, ki ogrožajo svobodo narodov.

Med narodi, ki ječe pod tiranijo, ki so že stoletja zatirani, je tudi naš slovenski rod, ki kliče svetovno demokracijo na pomoč, da se enkrat za vselej otrese pijavk monarhističnega avtokratizma, bodisi v katerikoli obliki in si za bodočnost ustvari podlago za mirno kulturno in gospodarsko razvijanje. Da omogočimo izpolnitev tega cilja našemu in drugim jugoslovanskim narodom, moramo povzdigniti svoj glas tudi mi, ameriški Slovenci. Ne samo povzdigniti naš glas, da ga bo slišal svet, nego tudi dejansko dokazati svetovni demokraciji, da smo vredni postati člani svobodnih narodov sveta.

Slovensko republičansko združenje reprezentira ogromno večino ameriških Slovencev. Vsakdo naših sosedov, ki se zanima za to organizacijo, pozna njen program, ki je obenem program svetovne demokracije. Drugi kongres Slovenskega, odnosno jugoslovanskega republičanskega združenje se bo pričel dne 13. septembra v čikaškem Pilsen Auditoriumu. Konvencije se bo zaključila v nedeljo 15. septembra z veliko manifestacijo Slovencev, pri kateri bodo sodelovali tudi Srbi, Hrvati in Čehi. Ker je članstvo naše postaje na svoji redni seji sklenilo, da se te manifestacije za demokracijo vdeležimo tudi mi, vas opozarjamo, da se je tudi vdeležite, da ne ostanemo samo pri sklepu. Pokažimo ameriški javnosti, ameriški vladi, demokratičnemu svetu, da smo narod, ki noče biti podnožje cesarjem in kraljem. Pokažimo svetu, da smo zadovoljni z ameriškimi institucijami in da želimo tako prosperiteto tudi našemu narodu v domovini.

Cenjeni sosed, ako polje po tvojih žilah kri ljubezni za tvoj zatirani narod, tedaj boš gotovo navzoč pri manifestaciji S. R. Z. v nedeljo, 15. septembra ob 9. dopoldne. Zbirališče bo na zapadni 19. cesti in južni Racine ulici, od kjer bomo odkorakali po ulicah z godbo in zastavami na čelu v Pilsen Auditorium.

Sosedje postaje 16211, vdeležite se vsi do zadnjega manifestacije ki je na sporedu ta dan. Naj še omenim, da se vrši redna mesečna seja naše postaje dne 14. sept. t. l. v navadni društveni dvorani, 2001 W. 22. Street, torej teče dolžnost vsakega soseda, da se te seje vdeleži, ker je veliko važnega na dnevnem redu, kakor tudi volitev escorta ali voditelja.

JOS. STEBLAY, Clerk
1840 W. 23rd St.

Naročajte in širite svoj list "Prosveto."

DOPISI.

NEKOLIKO BESED H KONVENCIJI S. R. Z.

Piše Pvt J. F. Durn.

Še nekaj dni je do konvencije Slovenskega republičanskega združenja v Chicagi, toda med ameriškimi Slovenci ne opažam zanjo tistega zanimanja, ki bi ga tako važen dogodek zaslužil. Če hočemo govoriti resnico, moramo brez oporekanja priznati, da za naš narod še ni bilo tako važne konvencije, kot bo zborovanje S. R. Z. dne 13. septembra. Sedaj pa denimo roko na srce in se vprašajmo, kaj in koliko smo že pisali z ozirom na to za jugoslovansko vprašanje tako važno konvencijo. Jaz smelo trdim, da smo pisali prav malo —ali bolje, povedano nič.

Uredništvo clevelandske Enakopravnosti je posvetilo nekaj prostora temu zborovanju S. R. Z., kar je bilo pa zelo malo. Za tako konvencijo, kakor bo ta, bi moralo biti v naši slovenski ameriški javnosti vse več zanimanja kakor ga je. Tu se ne gre za interese posameznikov, za interese jednot ali kake posamezne organizacije, nego za bodočo usodo slovenskega in drugih jugoslovanskih narodov, zato je konvencija S. R. Z. zgodovinskega pomena. Časi so resni, in napeti moramo vse naše moči za utrditev te organizacije. Ponavljam, napeti moramo vse naše moči, tudi če nas pri tem malo boli. Vedeti moramo, da ako bi se slučajno danes pričela mirovna pogajanja, smo mi še prav malo pripravljeni za tak slučaj in predno bomo, bo treba še ogromnega dela in žrtev.

Neki list je napisal "nekaj stvarne kritike" kakor jo sam imenuje, kjer obsoja vodilne faktorje in liste, da vse premalo delajo in pišejo za S. R. Z. Pri tej "stvarni kritiki" pa je člankar, oziroma uredništvo dotičnega lista popolnoma pozabilo, da je tudi njihov list glasilo S. R. Z. In ravno njihov list se je še prokleto malo zavzel za propagiranje idej Slovenskega republičanskega združenja. Vse kar so priobčili v prilog SRZ., je bilo posnito iz glavnega urada imenovane organizacije. Da bi sami napisali kak članek uji v prilog, še nisem opazil. Ako lahko kritizirajo brez prevajanja, ne vem, zakaj ne bi mogli tudi pisati za organizacijo, namesto da postavljajo delo drugih v slabo luč. Ako je šlo brez prevajanja člankov, bi bilo mogoče tudi pisati za organizacijo brez prevajanja na angleščino. Ljudje, ki hočejo kritizirati, morajo najprvo sami dokazati, koliko so že naredili za stvar in šele potem kritizirati druge, seveda s poštenimi nameni ne pa morda vsled želje maščevati se nad neljubimi osebami ali pa celo škodovati organizaciji. Ako razumemo važnost sedanjega časa in sedanjih razmer za bodočnost Jugoslovanov, potem bi morali tudi vsi čutiti sveto dolžnost, da vsi sodelujemo v tej organizaciji, da ji posvetimo čas in ji prinašamo gmotne žrtve.

Resnici na ljubo bodi povedano, da se noben list toliko ne trudi za agitacijo in propagando idej S. R. Z., kakor mladi slovenski dnevnik "Enakopravnost" v Clevelandu. Ta list nam je bil potreben in ako bi ga ne imeli, bi občutili škodo v organizaciji. Ne rečem, da druga glasila S. R. Z. zanemarjajo svoje dolžnosti, pač pa je tudi res, da bi lahko posvečala našemu gibanju nekoliko več zanimanja. Danes je treba dela in zopet dela, treba agitacije in zopet agitacije, treba je žrtev in zopet žrtev. To moramo imeti pred očmi in se po tem ravnati, pa četudi nas malo boli, kakor sem že dejal. Brez žrtev ne bo svobode ne vspehov. Ne kaže nam drugega, kakor lotiti se dela s podvojenimi močmi. Ne smemo počivati pri misli, da smo v enem letu obstanka te organizacije dosegli že lepe uspehe. Uspehi so še zelo majhni v primeri z našimi nalogami. Res je, da je večina Slovencev za organizacijo S. R. Z. Kaj pa je s Hrvati in Srbi? In v našem programu imamo vključene tudi Bolgare. Ali je med temi narodnostmi že kaj zoranega polja? Jako malo. Polje je ugodno, toda manjka delavcev, organizacijskih delavcev!

Morda boste smatrali te moje besede za neopravičeno kritiko, toda zagotovljam vas, da sem jih napisal s poštenimi nameni koristiti naši stvari. Jaz za sebe imam lahko vest, kajti storim vse, kar je v mojih skromnih močeh mogoče, da pomorem gibanju S. R. Z. Toda ogromna masa našega naroda se nahaja izven vojaških taborov v civilnem življenju in med njimi je treba še temeljitega dela, predno se bo ta masa tudi resnično pridobila za delo in ne samo za simpatije. Mnogo se jih še ne zaveda, v kako pomembnem času živimo in da prej ali slej napočijo odločilni trenotki, ki nas ne bi smeli najti nepripravljene. Med nami je še vse preveč ljudi, ki jim je glavna skrb jesti in piti vsaj trikrat na dan, spati in gledati, dasi urede življenje kar najbolj udobno. Kaj se godi okoli njih, to jih ne briga. Kaj se bo zgodilo z našim narodom po vojni, to jim ne dela skrbi. Ravno te vrste ljudje pa bi lahko največ naredili za našo organizacijo. Treba je med njimi še veliko agitacije, predno bodo razumeli, da je njihova dolžnost zanimati se za dogodke okoli njih. Duševno mrtvilo vodi v demagogijo, ki postane lahko rak rana za narod. Največja nesreča za vsako tako gibanje je, če se zanašamo za delo drug na drugega, češ, bo že ta napravil, bodo že drugi naredili. Pri tem se pa največkrat primeri, da je mnogo del neizvršenih ravno vsled takega zanašanja drug na drugega.

Med raznimi nalogami, ki jih bo imela prihodnja konvencija Slovenskega republičanskega združenja, bo gotovo zelo važna naloga, kako omogočiti demokratičnim hrvatskim in srbskim masam v tej deželi do takega gibanja, kakor ga imamo Slovenci. Treba bo v prvi vrsti seznaniti te mase o našem podrobnem delu in o našem programu. Zato bo morala konvencija iskati pota in sredstva za izvrševanje tega dela. Na konveniji bo morda nekaj srbskih delegatov, kar bo zborovalcem omogočilo napraviti uspešnejše zaključke o tej stvari, ker bodo dobivali nasvete in predloge naravnost iz hrvatskih in srbskih vrst.

Morda bo konvencija storila tudi kake korake za zbližanje nasprotne organizacije, da pridemo vsaj v važnejših točkah do sporazuma. Po mojem mnenju bi bilo umestno, da se na to konvencijo povabi nekaj zastopnikov njih organizacije. Na zborovanju bodo imeli lepo priliko podrobneje spoznati naš program in prednosti demokratične rešitve jugoslovanskega vprašanja, pa bodo morda opustili svoj starokopitni absolutizem. Z medsebojnim bojem ne bomo veliko dosegli, če pa bomo, bodo morale biti žrtve toliko večje. S taktičnega stališča je pametno, da se poskuša v tem oziru narediti potrebne korake. Ako se pokaže, da nasprotna organizacija nima resne volje za nobeno skupno delo in da hoče slepo slediti ukazom gospodov "od zgoraj", bo imela konvencija S. R. Z. čiste roke, ker se ji ne bo moglo očitati, da je ona zakrivila, da ni prišlo do sporazuma.

Konvencija bo morala skrbeti, da uvedemo boljšo propagando za naš program med ameriško javnostjo, da jo natančnejše poučimo o našem programu, o naših ciljih, jugoslovanskem in odnosno balkanskem vprašanju, o konfuznosti avstrijske državne forme itd. O tem je potrebno, da temeljito seznanimo ne samo ameriško javnost, nego tudi vse druge narode, ki nam morejo koristiti.

Oficijelno glasilo S. R. Z. "Slovenian Review" je mnogo storilo v tem oziru. Da pa se lahko stori še več, je potrebno regularno izdajanje Slovenian Review, izdajanje brošur v angleškem jeziku, poročanje v angleške liste o našem gibanju itd. Sploh, izrabiti bomo morali tudi v tem oziru vsa sredstva; ki so nam na razpolago, da seznanimo o naših aspiracijah vso svetovno javnost, kajti ta bo štela pri mirovni konferenci. Ako jo pridobimo, smo dosegli tudi pravilno rešitev jugoslovanskega vprašanja.

Seveda mi lahko ugovarjate, češ, kje pa naj vzamemo sredstva za delovanje v tako velikem obsegu? Yes! kje naj vzamemo sredstva. Poseči moramo globokeje v žep, pa četudi se nam bo to poznalo, če tudi nas bo bolelo. Vem, da vlada draginja, vem da je potreba podpirati razne institucije, ki potrebujejo milijone dolarjev sedaj v vojnem času. Vi veste, da so sedaj izredni časi, ki zahtevajo izrednih žrtev. Tisoči bodo dali vse kar imajo, kajti več ne morejo dati, in to so njihova življenja. Ali bi vi ne mogli žrtvovati vsaj nekaj dolarjev na leto? Ali ste že kedaj pomislili, kako velika svota bi se nabrala, ako bi dal vsaj vsaki tretji ameriški Slovenec en dolar v blagajno SRZ.? Ali ste že kedaj pomislili, kako velike stroške zahteva delo, katerega vrši Slovensko republičansko združenje, ako ga hoče vršiti v velikem obsegu, kajti le z velikim delom je možno doseči velike uspehe? Ne vprašujte: "Kaj pa je S. R. Z. že naredilo?" Vprašajte rajše sebe: "Kaj sem že jaz napravil za SRZ." Vpraševati druge, kaj so že naredili za organizacijo, ali jo kritizirati, je veliko lažje delo, kot pa delovati in se žrtvovati zanjo.

Tega se v polni meri zavedamo slovenski vojaki v taborišču Perry. Plačo, ki jo dobivamo, gotovo ni tako visoka, da nam bi delala težave, kako jo potrošiti. Kljub temu smo se zavezali, da bomo vsak mesec gmotno prispevali po svojih močeh v podporo Slovenskemu republičanskemu združenju, kar se v polni meri zavedamo, da samo članstvo ne bo izvršilo ali vsaj pripomoglo k izvršitvi ciljev SRZ., če ne bo v prid organizacije doprinašalo tudi sredstva. Iz finančnega izkaza prispevkov Slov. rep. združenju ste lahko videli, da nismo ostali samo pri sklepu, nego ga tudi izvršujemo. Nič ne prihajajte z argumenti, da dobivamo vojaki dolar dnevno in drugo vse prosto. Tudi mi imamo izdatke. Vsakdo izmed nas je vzel enega ali več bondov vojnega posojila, ki jih je treba izplačati. Zavarovalnina nas stane okoli $6 mesečno in poleg tega še veliko drugih manjših izdatkov. Zato moramo skrbno preračunati naše dohodke in izdatke, ako nočemo priti v "deficit". In preračunali smo jih tako, da ostane nekaj tudi v prid Slov. rep. zruženju. Ali bi vi, ki morda služite od $3.50 do $10 dnevno ne mogli tudi prispevati primerne svote mesečno? Treba se nam bo nekoliko bolj zavedati važnosti te organizacije, potem bo morda prišlo nekoliko več volje, da se ji tudi gmotno pomaga.

Enkrat bi bilo vsekakor potrebno poskusiti, kaj premorejo ameriški Slovenci in kako daleč so pripravljeni delovati in se žrtvovati za ideje, ki nam bi morale biti vzvišene. Videli bomo, v koliko je ameriškim Slovencem za osvoboditev našega naroda izpod avtokratične tiranije. Dobili bomo upogled, ali jim je sploh kaj za svoje ljudi v domovini, ali pa so zadovoljni s tem, da so se le oni umaknili, narod doma se pa prepusti usodi. Ali pa mu morda celo privoščijo, da ga še nadalje tlači železna militaristična reakcija dvojne monarhije. Pred ameriške Slovence je postavljeno ogledalo. Ako bo naša slika grda, ne bo to krivda ogledala, nego nas samih.

Treba je le nekoliko misliti na leta, ko ste jih preživeli v senci avstrijskih bajonetov. Prikličite si vaše resnično mnenje o cesarski Avstriji brez strasti, kakor ste to večkrat napravili pred vojno. Če deluje vaš razum pravilno, boste šli na delo za Slovensko republičansko združenje s podvojenimi močmi, da se čim prej izbriše madež avtokracije iz jugoslovanskih dežel in da se končno omogoči miren razvoj našim narodom na jugu Evrope, katerega tako zelo potrebujejo. Izmučeni so do skrajnih mej in kljub temu se trdno drže in verujejo v poraz avstrijske in nemške avtokracije še v tej vojni. Mar jim mi v tej njihovi veri ne bomo nudili vse mogoče pomoči, da se njihove želje čim prej uresničijo?

Konvencija SRZ. v Chicagi, ki prične zborovati v sredi meseca septembra, je tako pomembna za ves naš narod, da ne bi smeli iti mimo nje, kakor da ji ne pripisujemo važnosti, katera ji v resnici pripada. Mnogo bi lahko pisali o nji, pa smo večinoma molčali.

Ameriški Slovenci, pokažite se, da ste vredni sinovi svetovne demokracije, vredni, da se nazivate članom demokratičnega in žilavega slovenskega naroda, katerega niso mogli uničiti njegovi stoletni sovražniki, četudi so šteli milijone premoči. Vrzimo se na bojno polje in pomagajmo vršiti zadnje dejanje te svetovne drame, ki naj se konča ugodno tudi za jugoslovanske narode. Tedaj se bo pričelo mirnejše življenje. Po jugoslovanskih teritorijih se bo pričelo z gradnjo šol, javnih naprav, izboljševanjem gospodarskega stanja itd. Jugoslovani bodo posvetiti svoje moči za konstruktivno delo. Da se jim to omogoči, je potrebno poraziti avtokracijo. Zato pa pojdimo na delo, katerega je za vse dovolj. Vsakdo pomaga lahko tam, kjer bi s svojimi zmožnostmi dosegel največ uspeha. Izgovori v tem oziru ne veljajo. Izreki: Nimam časa — ne morem — nisem sposoben, so velike obtožbe proti tistim, ki rabijo take izraze z namenom, da se odtegnejo delu. Ti izgovori dokazujejo jasno, da se bojite dela, da ste mlačni napram gibanju.

Konvencija Slovenskega republičanskega združenja naj bo preporod, rezervar novih moči, za nadaljno delo. To delo pa se mora nadaljevati z naglico, s katero smo ga vršili v preteklem letu. Čas beži, in mi moramo iti sporedno ž njim, drugače bomo zaostali na naši poti.

Slovenci, veliko dela smo že napravili v vrstah SRZ.; toda nikjer ni dokazano, da bi ga ne mogli izvršiti še veliko več, če bi se lotili dela vsi, tudi tisti, ki se mu sedaj odtegujejo, pa simpatizirajo s programom Slovenskega republičanskega združenja. Sprašujete svojo vest, ako ste že izvršili svojo dolžnost napram narodu, Združenim državam in demokraciji. Ako bi lahko storili več kakor ste storili, potem storite zamujeno v bodoče, kajti naša sreča je, da zamujeno ni še zamujeno, ker zadnje dejanje borbe narodov, borbe med demokracijo in avtokracijo še ni odigrano.

Naznanilo pennsylvanskim delegatom.

Villock, Pa.—Tistim delegatom, ki so mi sporočili, da se strinjajo z idejo skupne vožnje delegatov in delegatinj čez Pittsburg, Pa., na konvencijo v Springfield skozi Chicago, naznanjam sledeče: Govoril sem z železniškim ravnateljem za osebni promet, ki je na moje vprašanje izjavil, da nas ne more popolnoma zagotoviti glede točne vožnje, to pa radi transportacije vojaštva. Radi tega sem sklenil, da odpotujemo dne 13. septembra ob 8:8 zvečer iz kolodvora Pennsylvanie železnice. Vsakdo, kdor se misli pridružiti naši skupini, naj pride pravočasno v mesto, da si bo kupil vožnji listek pravočasno.

Jakob Miklavčič.

La Salle, Ill. — Slovenska naselbina v La Salle se prav gotovo ne prišteva k nazadnjaškim naselbinam. Naša je menda edina naselbina v Illinoisu, ki ima svoj narodni dom, ki ni kaka navadna hiša, nego poslopje, ki popolnoma odgovarja potrebam tukajšnjih naprednih Slovencev. Imamo razna podporna in tudi politična društva. Imamo društva, ki goje dramatiko in delujejo na drugih kulturnih poljih. Zato se pa mi stepemo z vsakim, kdor bi nam predbacival nazadnjaštvo. O jugoslovanski monarhiji se tu govori le bolj na skrivaj, obratno se pa marljivo deluje za program Slovenskega republičanskega združenja.

Slovenski Lasalčanje smo pa tudi ljudje, ki se brigamo za naše posmrtno življenje. Kot dobri kristjanje smo se s prvega zgražali in protestirali, da bi bil Slovenski dom lepši in večji kakor pa slovenska katoliška cerkev. Končno smo se umirili in sklenili, da si zgradimo tudi cerkev, ki bo lepa kakor nevesta — — če je lepa. In nova slovenska cerkev v naši naselbini je precej lepa stavba. Po velikosti jo prekašajo, v kolikor je meni znano, le slovenske cerkve v Jolietu, Evelethu in Calumetu. Zato pa nima nas bog nič manj rad, kakor rojake v omenjenih treh naselbinah. Tudi lasalski Slovenci bi zgradili večjo in še lepšo cerkev, toda ker je naša fara majhna, so tudi dohodki manjši kakor po farah, kjer je več pobožnih rojakov kakor pa pri nas. Poleg tega je menda še na stari cerkvi $8000 dolga in nova stane naše farane tudi okoli $35,000. V stolpu nove cerkve smo pa še brez zvonov, na novemu koru brez orgelj in v cerkvi brez primernih oltarjev. To našim faranom ne dela obupa, kajti zgradili so cerkev, plačali bodo s časoma dolg in opremili bodo tudi cerkev kakor se spodobi za faro.

"Žegnanje" ali blagoslovljenje nove cerkve se je vršilo v nedeljo 1. septembra. Slavnosti je prisostvoval tudi škof iz Peorije, katerega so dobri farani sprejeli po starem krščanskem običaju ki je bil v navadi v stari domovini. Manjkalo je le nlajev. Rev. Šalovenu je prišlo na pomoč za ta dan več slovenskih duhovnikov, med njimi tudi znani newyorški pater, toda jaz ga nisem opazil.

V nedeljo zjutraj se je vršila parada slovenskih katoliških društev, katerim so pomagali tudi katoliški Poljaki. V eni stvari se pa lasalliski farani ne morejo ponašati s to parado. V uji namreč niso bili v večini, pač pa članstvo jolietskih katoliških društev, katerih je bilo v paradi okoli 500. Lasallčanov pa komaj tretjina tega števila. Dan je bil lep, da bi lepši biti ne mogel, v paradi dve godbi, številne zastave, dva vojaka, nekaj "maršalov" na konjih, ki pa se niso posebno postavili z njimi. Rabiti konje čez teden za vprego v tovornih vozovih, a ob žegnanju pa za jezo, to nikakor ne gre. Če se hočejo maršali postaviti, morajo dobiti lepe konje, kakor pravimo, "da ga je lepo za videti."

Po blagoslovljenju se je vršil piknik, ki je bil številno obiskan, posebno od jolietskih Slovencev.

Pred par leti je Rev. Šaloven trdil, da "zastopa dvatisoč Slovencev." Pri tem je seveda mislil svoje farane cerkve sv. Roka. Ampak tisto število je bilo precej pretirano, kar je pokazala nedeljska cerkvena slavnost, katere se je udeležilo nekaj manj kot tisoč ljudi in polovica teh je bilo iz Jolieta, kakor sem že omenil, nekaj pa iz drugih okoliških naselbin.

Priznati se pa mora brez oporekanja, da so naši katoliški rojaki, kadar se gre za koristi cerkve, zelo energični in tudi darežljivi. Na pikniku sem čul tale pogovor dveh mamic iz Jolieta: "Veš da, moj je dal $5 za lasallsko cerkev." Druga: "Kaj mu zameriš? Jaz ga poznam že deset let in vso to dobo je delal stalno in ni bil še nobenkrat ven iz Jolieta do danes. Naj se malo poveseli in če je dal tistih par dolarjev za cerkev, naj jih da, saj jih je sam zaslužil." Pri tem se vmeša v pogovor tretja jolietska Amoconka: "Zakaj ne delate tako kakor jaz; pri naši hiši imam jaz "kaso" in če je treba kdaj za kako reč kaj dati, mu jaz odštejem denar." Ta pogovor je bil dolg in na nekaterih mestih zanimiv, toda tu nima pomena, da bi vsega priobčil.

Prišel bo čas, ko bodo ljudje več svoje energije posvetili izobraževalnemu delu in nekoliko manj preskrbi duš za posmrtno življenje. Takrat bodo cerkve in cerkvice služile za oboje namene, kulturne in verske, kakor je že danes navada pri raznih nekatoliških verskih sektah. Čez teden in ob nedeljah zvečer bodo v njih predavanja, kazale se bodo poučne slike itd. Paganski značaj naših cerkva bo enkrat izginil in morda ta doba ni več tako daleč. V Avstriji naprimer smo imeli zelo veliko število zapovedanih praznikov, katere je papež odpravil. Ta papežev korak je bil na vsak način pameten, toda pameten se ni zdel večini avstrijskega katoliškega ljudstva, ki se je takrat javno zgražalo nad papeževo predrznostjo. Ljudski pritisk proti papeževi naredbi je bil tako velik, da se je sveti oče končno odločil dati na prosto avstrijskim škofom uvesti njegovo naredbo ali jo pa omiliti. Meni je znano le toliko, da so ljudje še nadalje smatrali za smrten greh delati ob dnevih, ki so bili preje zapovedani.

(Dalje na 6. str., 1. kol.)

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovatelja zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol izgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezni jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjščine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žareče rudeče vino. V zadevi zabasanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slabože, kakor tudi v želodčnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembi šitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, že rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT prodere vselej v koren bolečine, zato pa je slasti v slučaju prelina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in otekline itd., tudi za drgnenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER
Manufacturing Chemists
1333-1343 So. Ashland Ave. CHICAGO, ILLINOIS

DOPISI.

(Nadaljevanje s 5. str.)

ni prazniki in niso delali tudi potem, ko je papež dejal: "Ti in ti dnevi niso več zapovedani prazniki."

Ljubljanski škof Jeglič je ob neki priliki izdal pastirski list, v katerem je priporočal vernikom ljubljanske škofije, naj opuste romanje in izvršujejo svoje pobožnosti v domačih cerkvah, kajti "bog je povsod pričujoč." Tudi ta nasvet presvitlega škofa se ni dopadel ljudem, najmanj pa še mladini, ki je imela na božjih potih in romarskih potovanjih največ prilike uživati slasti ljubezni. In ravno vsled tega je škof izdal omenjeni pastirski list, ker mu je bilo dobro znano, da se na božjih potih in romarskih pohodih napravi zelo dosti "nečistega greha" in da ljudje pri tem zapravijo dosti denarja v takih krajih, od katerih je imela duhovščina ljubljanske škofije najmanj koristi. Vse to se bo s časom reformiralo. Po cerkvah se bo govorilo manj o peklu in več o znanju vernikov na tem svetu, kjer ga tako nujno potrebujemo. Tudi nova lasallska cerkev bo s časoma služila boljšim namenom.

Dne 2. septembra na Delavski dan je obhajalo društvo Triglav, štev. 2, SNPJ. slavnost petnajstletnice v Slovenskem domu. Več točk programa te slavnosti se je moralo opustiti vsled deževnega vremena. Deževalo je namreč od zgodnjega jutra do treh popoldne, tako, da se okoliškim društvom ni bilo mogoče udeležiti slavnosti. Parada se vsled tega ni vršila, pač pa so se izvršile razven ene vse točke programa, ki so bile na sporedu v dvorani.

Predsednik društva Triglav, brat Lavo Zevnik je otvoril slavnostno zborovanje z nagovorom na občinstvo, povedal v kratkih potezah namen slavnosti in dal nato besedo prvemu govorniku John Vogriču, gl. predsedniku naše jednote. Brat Vogrič je opisal boje društva in jednote od začetka, ko se je organizirala do danes, ko stoji med ameriškimi Slovenci kot najponosnejša in največja slovenska podporna organizacija.

Za Vogričem je nastopil W. J. Pannek, ki je govoril v angleščini. Pannek je po narodnosti Poljak in je prišel še mlad v to deželo. V mladih letih je bil premogar, toda ker je bil vztrajen in ukaželjen, je obenem študiral in danes je na glasu kot eden najboljših odvetnikov tega kraja. Pred članstvom društva Triglav je govoril pred 13. leti ob času ustanovitve SNPJ., pa zopet sedaj, ko je društvo v organizaciji od začetka do danes in je naredilo iz lasallske naselbine močno trdnjavo SNPJ. V svojem govoru je pozival k boju za ameriške principe v tej vojni vse narodnosti, živeče v Združenih državah, katere naj vodi eden edini čut, zmaga demokracije in za to zmago narediti vse, da se jo čimprej doseže. Ko je končal, je zaigrala godba ameriško himno.

Zadnji govornik je bil Jože Zavertnik, gl. urednik Prosvete, ki se je v svojem govoru spustil podrobneje v začetno zgodovino SNPJ., opisal je boje nasprotnikov naše organizacije, ki so ji takoj ob njenem rojstvu prorokovali smrt in jo imenovali "mrtvorojeno dete." V svojih prorokovanjih so se temeljito zmotili, kar seveda ni bila krivda "prerokov," nego naprednih ameriških Slovencev, ker niso dopustili uresničenje prerokovanj nasprotnikov.

Govornik se je dotaknil tudi sedanjega političnega položaja z ozirom na vojno in jugoslovansko vprašanje. Dejal je, da ravno tako kot je napredovala SNPJ., bo napredovalo tudi Slovensko republičansko združenje, ker je demokratično, ker se bori za svobodo ljudstva, ker je to organizacija zavedne mase, ki ve, zakaj se bori. Take organizacije pa niso bile nikdar zapisane smrti, pač pa življenju, izpopolnjevanju in uspehom. Povdarjal je potrebo pomagati Ameriki v tej vojni, kajti od njene zmage zavisi, ali bo v bližnji bodočnosti zavladala demokracija ali pa še hujša avtokracija. Ako zmagamo, tedaj bodo imeli narodi sami odločati o svoji usodi in kajzerjeve in junkerske sanje o nadvladi sveta se bodo za vselej razblinile. Zmaga demokracije pride, toda napeti moramo vsi svoje sile, da pride čim preje.

Ne bom podrobneje opisoval govorov posameznih govornikov, ker mi nedostaja časa. Povem le, da je občinstvo pazno sledilo govornikom in jih večkrat prekinilo s ploskanjem. Med nastopi govornikov je igrala godba. Sedeži v dvorani so bili skoro vsi zasedeni in ako bi bilo ugodnejše vreme, bi bila prostorna dvorana Slovenskega doma gotovo napolnjena. Brat Zevnik, predsednik zborovanja, se je zahvalil udeležencem za obisk slavnostnega zborovanja in zaključil slavnost. Potem je sledil ples in prosta zabava.

Napredni lassallski Slovenci so marljivo na delu in naselbina bo še v nadalje ostala napredna, ne pa kaka nazadnjaška trdnjava, zakar so nam porok naši delavni rojaki, vztrajni na agitatoričnem polju.

Še nekaj: Čitanje Prosvete je v La Sally smrten greh. Tako je zagotovil vernike tukajšnji slovenski župnik. Šest naročnikov Prosvete je baje v cerkvi omedlelo, ko so čuli, kako zelo greše dan za dnem. Ko so prišli zopet k zavesti, so sklenili, da se poboljšajo in postanejo dobri kristjani. Zato so odpovedali list, ki jih drži na pragu "večnega ognja." Prosveta pa ima v naši naselbini še veliko število naročnikov, ki ne verjamejo, da je čitanje tega lista res tako velik greh, vsled tega še ne mislijo odpovedati lista.

Organizirano delavstvo tega kraja je obhajalo praznovanje Delavskega praznika dne 2. septembra v sosednem mestecu Peru, toda vsled dežja so morali tudi oni opustiti precejšen del svojega programa, ki se je imel izvršiti na prostem.

K. T.

De Pue, Ill. — Minilo je precej časa, odkar je odšel rojak John Koman iz površja in odkar se je preselil John Koss v Peru, Ill. Od takrat še ni bilo nobenega dopisa v tem listu, kot da smo izumrli. Da se tako mnenje ne razširi o naši naselbini, bom jaz napisal nekoliko stavkov v priobčitev.

Dela je tu dosti, plače pa so nekako normalne, ki komaj zadostujejo za življenske potrebe v tej draginji.

Delavcev tu zelo primanjkuje. V armado je šlo iz našega mestece do sedaj 136 fantov in mož, med temi precej Slovencev in Hrvatov, da tudi oni pomagajo zdrobiti moč kajzerjeve armade. Kot izgleda, se njegova vojna mašina že drobi.

Poročil se je rojak Joseph Basal iz La Salla z gdč. Annie Sorchyek iz De Pue.

Rojak J. Basal se nahaja v armadi Združenih držav v taborišču Hancock v Georgiji. Dobil je pardnevni dopust, da je prišel sem in izpolnil obljubo mladi zaročenki, ki je sedaj njegova žena. Basel se je po dvodnevnem bivanju moral posloviti od mlade soproge in odpotovati nazaj v vojno službo.

V soboto dne 7. septembra ob 6. zvečer se vrši v Frank Pencovi dvorani seja članov Slovenskega narodnega pokopališča v De Pue. Ker bo ta seja zelo važna, naj se je člani udeleže polnoštevilno. Boljše je, da poveste vaša mnenja na seji, kakor pa pozneje kritizirati njene sklepe.

Ignac Benkše.

Iz države Kansas. — O gibanju za Slovensko republičansko združenje v okraju Crawford je bilo že večkrat obširneje poročano v naših listih, zato se jaz ne bom spuščal v podrobnejše delovanje tukajšnjih Slovencev za omenjeno organizacijo. Omenim lahko toliko, da so se v kratkem času, odkar smo ustanovili okrajno organizacijo SRZ., dosegli že lepi uspehi, in upam, da ne bo dolgo, ko bodo imele vse naselbine tega kraja lokalne organizacije SRZ.

Tu je precej Slovencev, ki — kakor sami zatrjujejo, — žele osvoboditev slovenskemu narodu izpod avstro-ogrskega avtokratičnega jarma, toda dvomijo, da jim moremo ameriški Slovenci kaj pomagati v tem oziru. Ti dvomi so brez vsake najmanjše podlage in škodujejo našemu delu tu, še bolj pa našemu ljudstvu v domovini. Med nami je treba več jasnosti in boljšega razumevanja o SRZ. Da se to doseže, vam priporočam, da se udeležite seje okrajne organizacije SRZ., ki se bo vršila v nedeljo 8. septembra v Ringu. Pričetek zborovanja bo ob 2. popoldne. Taka zborovanja bodo utrdila našo organizacijo, ker se bomo o stvari potom diskuzij bolje poučili in razblinili dvome. Zastopniki vseh lokalnih organizacij so vabljeni na to sejo, da se natančnejše spoznamo s situacijo v raznih posameznih naselbinah, o razpoloženju rojakov in organizacijskem gibanju raznih lokalnih organizacij. Za uspešnejše delovanje nam je potrebno poznavanje razmer v vseh naselbinah, kjer so podružnice okrajne organizacije SRZ. Na ta način nam bo omogočeno skleniti stvarne zaključke, ki nas bodo privedli k hitrejšemu organizacijskemu uspehu. Vsi, katerim je pri srcu naše gibanje, udeležite se seje v nedeljo 8. septembra v Ringu.

Vinko Ločnikar.

Camp Perry, Ohio. — Precej časa je minilo, odkar sem se zadnjič oglasil v javnosti. Morda mislijo moji prijatelji, da sem že v krtovi deželi, toda sem še vedno čil in zdrav in se pripravljam za boj s kajzerjevimi armadami.

Ob prostem času pa premišljujem današnjo svetovno situacijo, zavodenost mas, kot na primer nemškega ljudstva, razsajanje slovenskih monarhistov in druge podobne stvari, ki se nanašajo na sedanje svetovne dogodke. Ne dopadejo se mi ljudje, ki so tako zaljubljeni v krone, da se hočejo oprostiti ene, pa se skriti pod drugo. Ne dopadejo se mi ljudje, ki so morda inteligentni in bi lahko s svojim znanjem veliko koristili narodu in demokraciji, meste da so se udinjali monarhistični propagandi.

Dopade se mi, da se je že toliko vplivnih ameriških žurnalistov, politikov in državnikov izreklo proti podpiranju kakih monarhističnih aspiracij. Odlične ameriške osebe povdarjajo ob vsaki priliki priliki, da je doba monarhizma zapadla preteklosti in da bodo v doglednem času izginile monarhistične forme držav. Narod, prepojen z demokratizmom tako kakor na pr. češki, nima med seboj agitatorjev za češko-slovaško monarhijo. Tudi med Slovenci se ni porodilo monarhistično gibanje iz naroda samega, nego so ga med nje zanesli tuji agentje. Ljudje, ki so na čelu njihovega gibanja, ga izvršujejo iz materijalnih razlogov. Ljudi, kateri kaj štejejo in da res žele osvoboditev Jugoslovanom, je le malo med njimi. V splošnem so na čelu njihove propagande ljudje, ki so vzgojeni v nedemokratičnem duhu, zato jim je demokracija zoperna, ali pa si jo tolmačijo tako, kakor na primer avtokracije centralnih držav, ki hočejo prikazati svoje "konstitucije" za najbolj demokratične ustanove na vsem svetu. To so ljudje stare šole, ki niso nikdar študirali modernega socialnega reda. Razlike med posameznimi razredi so jim nekaj tujega in nekaj navadnega ob enem, kar se ne da ne odpraviti ne ublažiti. Zanje je demokracija, če vodi usodo ljudstva kralj, ki mora imeti neomejene privilegije. Ljudstvo pa naj kakor v preteklosti samo prosi drobtinic in se klanja veličanstvom in dvorni gospodi. To so ljudje zastarelih nazorov, ki prav nič ne opažajo, da se ljudstvo probuja, in niti ne opazijo, da se kralje v zavezniških državah prav malo omenja. In od zaveznikov naj sedaj pričakujejo, in pri tem celo od naše republike, da jim bo pomagala zgraditi monarhijo, ki bo obsegala jugoslovanske narodnosti. Jugoslavija se bo ustanovila, toda ustanovila se bo za ljudske interese, ne pa za monarhistične. Prav nič ne pomaga, če se vodi tu boj proti ljudem, ki propagirajo jugoslovansko federativno republiko. Človek postane včasih skoro nervozen pri čitanju napadov na slovenske republikance. V napadanju kažejo, zelo veliko bojnega razpoloženja. Koliko ga v resnici imajo se bo pokazalo takrat, kadar bodo pričeli organizirati slovansko legijo. Tam bo dosti prilike izvežbati se za boj, ne proti republikam, nego proti monarhijam, ki vodijo vojno proti demokratičnim narodom, ki hočejo zasužnjiti svet in ustanoviti za svojo dvorno žlahto par ducatov novih monarhij. Take cilje zasledujejo centralne sile. Ako pa je dunajska in berlinska reakcija za ustanavljanje novih monarhij, ni dolžnost tudi ameriških Jugoslovanov zahtevati nove monarhije. Sledite klicem demokracije, ki zahteva pravice narodom in vsemu ljudstvu sveta, ne pa nekaterim izvoljencem "milosti božje".

Nasprotniki Slov. Rep. Združenja zelo radi nazivajo člane imenovane organizacije "bolševike", ki se v njihovem smislu glasi kot psovka. Nasprotniki niso toliko neumni, da ne bi vedeli, da je med članstvom SRZ. in ruskimi bolševiki velika razlika. Slovensko Republičansko Združenje ni pacifistična oragnizacija, nego stoji na stališču, da je treba vojno vršiti toliko časa, da bo junkerski kajzerizem popolnoma poražen. Mi nismo utopisti in zato ne verjamemo, da se more kajzerjevo militaristično mašino premagati z lepimi besedami. Zato smo za boj do konca. Ruski bolševiki so naredili dosti napad, toda Pirc je zadnji, ki jih ima pravico kritizirati, kajti on je človek, ki je storil že sam dovolj napak v življenju. V tem oziru se še ni prav nič poboljšal, kajti napake so njegova glavna "napaka". On je tudi eden tistih, ki je hvalil finsko in ukrajinsko buržoazijo in pri tem silovito napadal bolševike, proti katerim je ukrajinska rada in finska buržoazija pozvala na pomoč kajzerjeve čete, da se uniči sadove ruske revolucije. Iz tega sledi, da njemu ni bilo na tem, kdo je in kdo ni za svobodo ruskega naroda, nego iz njegovega pisanja je odsevalo brezmejno sovraštvo do vsega, kar ni skrajno nazadnjaškega. Ljudje njegovega kalibra so nekaka "slovenska bela garda", pripravljena, da se bori proti jugoslovanski republiki vsaki čas, ako bi bilo potreba. Ampak kadar bo premagan kajzerizem, bodo bele garde izgubile svojo vrednost.

Ker se bliža konvencija SRZ., ji jaz priporočam storiti primerne korake, da se omogoči izdajanje lista Slovenian Review vsaj enkrat mesečno. Le s tem sredstvom bomo seznanili ameriško javnost o našem vprašanju in jo pridobili za naše ideje. In to mora biti ena glavnih nalog konvencije, da omogoči tako agitacijo. Če se napravi tak sklep, mora seveda članstvo organizacije skrbeti, da bo pokrivalo večje izdatke, ki bi nastali z rednim izdajanjem Slovenian Review. Ako bi hoteli tisti, ki se strinjajo s programom SRZ. prispevati en dolar mesečno, bi se prav lahko izvedlo redno izdajanje angleškega glasila republičanskega združenja. Menda se ne boste branili plačati to svoto za tako koristno stvar, ki ima tako vzvišene cilje. Sicer pa je ležeče na vas, kako bo napredovalo naše gibanje. Kar se tiče nas Slovencev v armadni službi Združenih držav, bomo stvar podpirali po naših najboljših močeh, ker vemo, da bomo le z bojem in žrtvami dosegli svobodo Jugoslovanom. Med nami tako ni pristašev monarhizma, ker smo vsi s svojimi simpatijami na strani SRZ. Morda se dobi v naših slovenskih vojaških vrstah kakega egoista, kraljevskega pristaša pa ne boste našli.

Pozdrav Slovencem, ki se bore za dosego jugoslovanske federativne republike.

Tony Zalar.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Več dopisov in naznanil, ki so bili poslani za priobčitev v sredino izdaje Prosvete, je moralo izostati, ker smo jih prejeli šele v torek popoldne, kajti pošta je vsled dveh zaporednih praznikov precej izostala. Vse, kar je nujnega, bomo priobčili v drugih dnevnih izdajah tega lista.

Ameriške vesti.

BOLNIŠNICE OBČUTIJO VOJNO.

Indianapolis, Indiana. — Lokalne bolnišnice občutijo, da primanjkuje zdravnikov in izučenih bolniških strežnic, toda zdravniki, ki so ostali in niso bili pozvani v armado, vrše zdaj delo vsega zdravniškega štaba.

Izučene bolniške strežnice primanjkujejo in pomagajo si na ta način, da so sprejeli učenke, ki se uče streči bolnikom.

V bolnišnici West Penn je ostalo le enajst zdravnikov od štirih in tridesetih, od 57 strežnic jih je 34 v Franciji. Pozimi bo 192 učenk za bolniško strežniški tečaj, ki traja tri leta.

Homeopatična bolnišnica je izgubila polovico od 36. zdravnikov, poleg je pa dala še šest in trideset bolniških strežnic. Vpisanih učenk je 98, medtem ko jih je bilo lani le 58.

Bolnišnica Allegheny General je dala šest zdravnikov in v kratkem odidejo še drugi zdravniki. Večina od 42 bolniških strežnic je v Franciji.

Bolnišnica Mercy je izgubila 20 zdravnikov in 30 bolniških strežnic.

V septembru bo "Zveza ameriških bolnišnic" obdržavala konvencijo v Atlantic Cityju in na tej konvenciji bodo razpravljali o položaju na fronti in doma, ki se tiče zdravnikov in bolniških strežnic.

ALI PROHIBICIJA ZBOLJŠUJE LJUDI?

Winchester, Ind. — Ko je prišla prohibicija v deželo, so tukajšnji reformatorji zapeli, da bodo odslej ječe prazne, ker se bo skrčilo število zločincev, če že ne bodo popolnoma izginili. Modrovali in prerokovali so, da bodo pijanci izredna prikazen. Reformatorji so obračali, razmere so pa obrnile.

V okrajnem zaporu se zdaj nahaja štirinajst oseb. Nekatere so že obsojene in odslužujejo kazen, druge pa še čakajo na kazen. Toliko oseb hkratu že leta ni bilo v zaporu.

Devet oseb so privedli pred sodnika Schoknerja in vse so bile obtožene, da so grešile proti prohibicioniškim postavam. Šest jih je bilo obsojenih po $50 denarne globe. Dve osebi sta izjavili, da nista bili pijani in ena je bila obsojena na deset dni zapora. Tri obsojence so odvedli v zapor, ker nimajo denarja, da plačajo denarno globo. Dve osebi sta v zaporu, ker sta osumljeni ponarejanja.

V tukajšnjem mestu prohibicija ni spolnila svoje misije, kajti število grešnikov se množi.

NEVARNI GAZOLIN.

Gary, Ind. — Trinajstletna Helen Groves se je približala z lučjo posodi, ki je držala petdeset galonov gazolina. Nastala je silna eksplozija, ki je njo na mestu ubila, njena brata sta pa dobila telesne poškodbe.

ZDRUŽENE DRŽAVE BODO PRISPEVALE K ELEKTRIČNI CENTRALI.

Pittsburgh, Pa. — Tukaj zgrade električno centralo, ki bo stala $5,000,000, da odpomorejo pomanjkanju električne sile v pittsburškem industrijalnem okraju. Vlada druženih držav se pogaja z W. Pennsylvania Power kompanijo glede centrale. Vlada bo prispevala k troškom za gradnjo centrale $2,000,000, ostalo vsoto pa da kompanija. Centralo zgrade ob reki Allegheny in blizo rudnika, ki ga lastuje družba.

DIM JE OMAMIL PETDESET ŽEN.

Philadelphia, Pa. — Ogenj, ki je izbruhnil v štirinadstropnem Bawermanovem poslopju, je uničil poslopje in tucat bližnjih hiš. Dim je omamil 50 delavk, ki so delale v Bawermanovem poslopju in več ognjegascev. Škoda znaša $100,000.

VERSKI BOJI V DETROITU.

Detroit, Mich. —Katoliška cerkev skuša na vse kriplje pridobiti moč v politiki. Na pritisk katoliških političarjev je bila sprejeta mestna odredba, ki prepoveduje prodajanje in razdeljevanje časnikov, ki napadajo katerikoli vero. Mestna odredba je tako sestavljena, da prepoveduje razdeljevati celo tiskovine, ki kritizirajo mormonizem.

Na podlagi te mestne odredbe je bil aretiran Fred Banan, ker je prodajal list "Michigan Christian Advocate", glasilo metodistov. List je prinesel uvodnik "A Damning Neutrality", v katerem je članekar kritiziral papeža Benedikta, ker ni protestiral proti usmrtenju Edith Cavellove, bolniške strežnice, ki so jo ustrelili Nemci. Policija ni tega dogodka izrabila za boj pred sodiščem, ampak je Banana aretirala zopet 6. julija, ko je ponudil na prodaj protikatoliški list "Menace", ki neusmiljeno biča grehe rimskokatoliške hirarhije. Obravnava je bila trikrat preložena, dasiravno so zagovorniki obtoženca zahtevali, da se obravnava nadaljuje.

Advokatje, ki ne žive v verskih predsodkih, izjavljajo soglasno, da je mestna odredba protiustavna, kajti že v prvem dodatku ustave se glasi, da kongres ne sprejme postave, ki ustanovija vero ali jo prepoveduje izvrševati; ustava države Michigan pa pravi v drugem členu in prvem odstavku, da se ne sme sprejeti postava, ki omejuje svobodo govora ali časopisja.

Ljudje, ki so proti tej mestni odredbi, pravijo, da druge vere še niso nikdar zahtevale, da umolknejo njih kritiki, in sedanje mestna odredba se da edino primerjati s preganjanji heretikov po rimski hirarhiji, ko je vladala svet.

DOHODNINSKI DAVEK.

Washington, D. C. — Zbornični davčni odsek je sprejel soglasno davek na dohodnino. Sedaj odločita zbornica in senat, če dohodninski davek ostane tak, kakeršnega je sklenil davčni odsek, ali se če zniža ali poviša.

Izjemo tvorijo zakonske dvojice s dva tisoč dolarji dohodkov, druge oženjene osebe pa plačajo davek po sledeči lestvici:

Dohodki.	Sedanji davčni zakon.	Lanski davčni zakon.
$ 2,500	$ 10	$ 30
3,000	20	60
3,500	30	90
4,000	40	120
4,500	60	150
5,000	80	180
5,500	105	220
6,000	130	260
6,500	155	330
7,000	180	400
7,500	205	470
8,000	235	545
8,500	265	620
9,000	295	695
9,500	325	770
10,000	355	845
12,500	530	1,320
15,000	730	1,795
20,000	1,180	2,895
25,000	1,780	4,245
30,000	2,380	5,595
35,000	2,980	7,195
40,000	3,580	8,795
45,000	4,380	10,645
50,000	5,180	12,495
55,000	5,980	14,695
60,000	6,780	16,895
70,000	8,880	21,895
80,000	10,980	27,295
100,000	16,180	39,095
150,000	31,680	70,095
200,000	49,180	101,095
300,000	92,680	165,095
500,000	192,680	297,095
1,000,000	475,180	647,095
5,000,000	3,140,180	3,527,095

Oprostitev od davka je za samce ravnoista kot po starem zakonu od $1,000 letnih dohodkov in za oženjene od 2,000 letnih dohodkov, poleg je pa še dovoljenih $2,000 dohodkov za vsakega otroka pod osemnajstim letom.

FERRIS JE ODGOVORIL KRITIČARJEM.

Washington, D. C. — Kongresnik Scott Ferris iz Oklahome, predsednik demokratičnega kongresnega komiteja, je govoril o delu, ki ga je izvršila uprava.

Mr. Ferris je enako pohvalil demokrate in republikance radi dela, ki so ga izvršili v interesu vojne. Dotaknil se je kritičarjev, ki napadajo predsednika Wilsona in je dejal, da so le sovražniki republike napadali predsednika.

"Moj odgovor na te obtožbe je, da je obrekovanje neresnično, je rekel mr. Ferris." V ustavi je zapovedana doktrina, da je predsednik Združenih držav vrhovni poveljnik armade in mornarice.

Mr. Ferris je potem naštel, kaj sta izvršila armadni in mornariški department in kaj je dovršila industrija pod vladnim nadzorstvom.

AMERIŠKA LADJA POTOPLJENA.

Washington, D. C. — Ameriška ladja "Joseph Cudahy" je bila torpedirana ob angleškem obrežju okoli 17. avgusta. Dva in šestdeset mornarjev pogrešajo, trinajst se jih je rešilo.

Ladjo sta napadli dve potapljači in zadela sta jo dva torpeda. Kapitan ladje je izpovedal, da so ga odgnali na potapljačo in izpraševali.

NEZGODA NA ŽELEZNICI.

Chicago, Ill. — Tovorni vlak Chicago & Eastern železnice je zavozil v osebni vlak Chicago & Alton železnice, ki je prihajal iz Chicaga. Nezgoda se je dogodila blizo Brighton Parka.

Osebni vlak je bil natlačen s potniki. Na srečo je lokomotiva udarila v voz, ki je bil predeljen za prtljago in potnike. Voz je bil razbit na kose.

Ranjenih je bilo sedem potnikov.

Zdaj vstopite v armado za prihranitev živil in se pridružite veliki živilski ofenzivi!

Milko Vogrin.

Novela. — Spisal dr. Stojan.

(Nadaljevanje)

Kakor strela iz jasnega neba, tako nenadoma došel mu je danes ukaz, da mora biti v 48 urah pri svojem polku. Ta novica ga je celo omamila. S prva je omahnivši na stol preklinjal Bosnjake in Hercegovince ter sploh vse Slovane, zakaj nikdar ne mirujejo. A spoznavši potem, da mu kletev nič ne pomaga, jame se tolažiti z mislijo, da ni tu nobene pomoči in izpremembe. Povelje je pač zdaj tukaj, in on mora iti brez ugovora na odkazano mu mesto!

"In ravno sedaj mora priti kaj takega," huduje se proti stotniku Randiču. "Baš sem mislil, da se začne zdaj zame tu novo življenje. Nadejal sem se, da še bodem v Olginem obližji preživel marsikatero veselo uro, ali glej, nenadoma me zadene ta nesrečna usoda!"

"Moje največje pomilovanje, dragi prijatelj!" tolaži potem Randič svojega tovariša. "Glej, Robert, to je že taka nemila usoda ki meče nas vojake iz enega kraja v drugi kot. Tudi jaz sem mnogokrat skusil takih grenkob. A naposled so me vendar razne nezgode prisilile, in jaz sem dal za vselej vojaščini slovo. Ali obupal nisem nikdar, če sem tudi čestokrat krvavečega srca zapuščal drage in ljube mi znanke. Zatorej se tudi ti potolaži! Okupacija bode menda le nekaj mesecev trajala. Ti pa si lahko tedaj slavnih vencev in odlikovanj pridobiš. A dospevši venčan v Avstrijo nazaj, združiš se s vojo nevesto Olgo v srečnem zakonskem življenju."

"To je vse prav in res, gospod stotnik," odvrne baron Benda premišljujoč. "Ali naše posestvo, grajščina in vse je izgubljeno, ako svojih upnikov o pravem času ne utešimo. Saj sem ti že pravil, z njimi se je naredila pogodba, da nas čakajo do jeseni, ko se oženim. Tedaj sem jim mislil poplačati dolgove in propada rešiti naše imetje!

A kaj je zdaj? Do jeseni ni misliti, da bi se vrnili iz Bosne. Torej se tudi ne morem ob istem času oženiti. Določeni obrok pa doteče med tem, in ker ni več kredita, smo izgubljeni. Da bi nam pa gospod Skenovski, bodoči moj tast, hotel že zdaj seči pod roko, pa dvomim, ker je zveza z Olgo — še negotova."

"Zakaj negotova, prijatelj?" vpraša hitro stotnik Randič.

"Zato ker bi se mi utegnilo v Bosni pri ustaših kaj pripetiti!"

"Bodi pameten, Benda! To je norska misel," trdi samosvestno prijatelj Randič in udari Roberta rahlo po rami, rekoč: "Glej, to še lahko zate vse dobro izide. Svojega nevarnega tekmeca si sinoči slavno premagal. Ta ti ne bode več ovir in škode delal. Drugo pa je treba dobro premisliti, a potem vse nenadoma in hitro izvesti!"

"Kaj naj tedaj počnem, prijatelj?" vpraša radovedno Robert in pogleda svojemu tovarišu globoko v oči.

"Kaj bi naj zdaj počel, vprašaš? Vse to hočeva dobro preudariti, predno se ločiš od tod. Moj bodi svet, a tvoja je izvršitev!"

Zdajci vstane Randič in potegne k sebi žalostnega tovariša, šepetaje mu na uho: "Kaj bodeš žaloval in premišljeval! To ne pristoja niti častniku niti madžarskemu magnatu! Zdaj pojdiva na sprehod, da si med ljudmi razvedriš glavo in srce!"

Vstal je baron Benda in šel, če tudi ne rad, s svojim tovarišem na šetališče. Zakaj on je potreboval v tem hudem položaju njegove tolažbe in dobrih nasvetov. Dolgo sta šetala potem naša ogrska znanca po hladnih drevoredih ob Vrbskem jezeru. In tu sta snovala sedaj naklepe ter določila ona dejanja, ki naj baronu Robertu zagotovijo — srečno in varno bodočnost!

Stotnik Randič je dosegel svoj namen. Zakaj Benda je postal zopet miren in vesel. Izginila je z njegovega lica vsa zamišljenost in osupelost, ki ga je bila obšla vsled nepričakovanega povelja vojaškega. Da, Robert se je kazal hrabrega in za boj navdušenega, ko se je poslavljal drugi dan od svoje bodoče neveste Olge in njene matere. Ali njegove duše ni navdajala bojaželjnost, temveč strah in up, ali se mu res uresniči njegova nakana!. . .

A ko so druge deklice roke vile in točile solze, poslavljajoč se od prijateljev in ženinov na boj odhajajočih, bila je Olga kamenitega srca. Njej se ni utrnila solza iz očij, ko jej je mahal Robert z belim robcem iz kupeja, v slovo, temveč njej se je v tem trenotku odvalil težek kamen od srca!

Ali tega občutka in olajšanja ni kazala deklica niti materi niti Rihardu. Tiha in malobesedna je bila prej ko slej. Hodila je zopet sama na vrt. A sedaj pa je dolgo ostajala v utici in se šetala po gozdiču brez skrbi, da bi jo na skrivnem zasačil baron Robert. Ali onega veselja, ki smo ga nekdaj občudovali na nji, ni bilo več videti na Olginem obličju. Kakor tlači mora spečega človeka, tako je stiskala dekličino srce huda slutnja, da jej je na veke ugasnila zvezda njene sreče. Le včasih se je njenemu duhu dozdevalo, kakor da so le hudourni oblaki zakrili zvezdnato nebo, a po hudi nevihti se zopet prikaže bleda luna v osrednji žarečih lučic, in med njimi bode lesketala zvezda njene sreče!

K takemu premišljevanju nagibalo je nehote Olgino revno srce, če je bilo tudi skoro že celo obupalo. Ali človek ne vpraša v nesreči po tem, ali sme upati ali ne. Kakor se utopljenec v smrtni borbi z razljučenimi valovi oklene najslabšega bruna, da se ob njem reši na suho iz morske sredine, tako se oklepa i človek še zadnjega upa, naj ga že tudi vse zapušča. Up mu je edina tolažba in edino olajšanje njegove osode. On mu je zvezdica, ki ga vodi kakor mornarja po širokem svetskem morju, dokler se se mu čoln njegovega življenja ne razbije!

Gospa Skenovska je seveda brzo opazila, da se je Olga, odkar je odšel Vogrin, zelo izpremenila. Zdela se jej je klaverna in pobita. Govorila je malo, odtegovala se družbi in posedala včasih celo popoldne sama v gozdiču. Zakaj pa je bilo Olgi težko pri srci, vedela je mati tako dobro kakor hči.

Ali sama sebi pa je bila gospa Skenovska zadovoljna kakor že dolgo ne. Saj je bil Rihard že do dobra ozdravel, in videti je bilo, da se v kratkem celo okrepča. Vogrinova in Robertova svaja pa se je tudi celo mirno — tako si je vsaj ona mislila — brez hrupa in vsake govorice zadušila. Vogrin se je ločil v starem prijateljstvu od njene hiše in ne dojde več v Poreče nazaj. A barona Roberta so nepričakovano kakor nalašč poklicali na vojsko. Po njenih mislih je vse tako lepo izteklo, da si ni mogla boljše zeleti. Ali vendar, videti hčer žalostno in v se zamišljeno, ni mogla biti tudi sama vesela. Vedno jej je nekaj srce težilo. Zatorej sklene z Olgo natanko in zaupljivo govoriti o njenih razmerah!

Po Robertovem odhodu so prvi dnevi, sobota in nedelja, kaj enolično pretekli. Razven nekaj navadnih znancev v kopeli ni prišel te dni nihče k Skenovskih v pohode. Tudi dr. Sirnika ni bilo k Rihardu gledat. Ali temu se niso čudili, vedoč, da ima doktor mnogo opravka na kmetih. Videli so tudi, da se vozi vsak dan po dva ali trikrat prek jezera proti Dolam. Rihard pa ni prav za prav zdravnika več potreboval. Saj je že bil v nedeljo toliko po konci, da je šel na vrt in v gozdič na kratek sprehod. Skenovski niso tedaj dr. Sirnika toliko pogrešali, da bi ga bili vabili k sebi.

V pondeljek popoldne gre Olga, zamišljena kakor je sploh bila te dni, kmalu po obedu na vrt. Mati je to opazila ter sklene odločno, takoj danes hčerki vso tugo in žalost izbiti iz glave. Zatorej se tudi napoti v utico, ali tu Olge ne najde! Išče jo povsod, po vrtu in gozdiču, a Olge ni nikjer. Mater obleti strah in slutnja, češ deklica bi si utegnila v svoji tugi storiti kaj žalega. Bog ne zadeni, morda celo — utopiti, ter jame na ves glas klicati: Olga, Olga! — A Olge ne prikliče od nikoder.

Nato stopi vsa prestrašena in trepetaje na obrežje, in tu kliče s tresočim glasom na jezero: hop, hop! In glej; od daleč zagleda mali čolniček, ki se na valovitem jezeru lahno ziblje sem od Samotarskega otoka. V njem je bila — Olga!

(Dalje.)

OBČINSKI SVETOVALEC CAPITAIN IN DRŽAVNI PRAVDNIK.

Chicago, Ill. — Občinski svetovalec H. D. Capitain, predsednik mestnega odseka za lokalno transportacijo, se ne briga dosti radi zreka veleporote z ozirom na sprejem odredbe za cestne železnice.

Capitain je odšel v Eagle River, Wis., da lovi ribe. Proti nekemu časnikarskemu poročevalcu se je izrazil, da je poročilo veleporote obrekovalno.

ČLANI I. W. W. APELIRAJO ZA NOVO OBRAVNAVO.

Chicago, Ill. — Zagovornik obsojenih članov I. W. W. hoče apelirati na okrožno sodišče, da izpuste iz okrajnega zapora obsojene člane I. W. W., dokler niso končani argumenti proti pravoreku porotnikov. Če bo apel odklonjen, mogoče odvedejo obsojence takoj v Leavenworth, Kans.

ZAMOREC ŽRTEV SVOJEGA POKLICA.

Chicago, Ill. — Zamorec Pease Williams je imel oddati v hiši št. 1128 Cambridge ulica zavoj perila. Potrkal je na vrata in vprašal: "Kdo živi tukaj?" Odgovor sta bili dve krogli. Ena krogla ga je zadela v ramo in druga v čeljust. Prepeljali so ga v okrajno bolnišnico.

Policija je kasneje aretirala nekega Samuel Gainbrona.

IZ GLAVNEGA URADA.

PRITOŽBE IN PROŠNJE ZA KONVENCIJO.

Ustava S. N. P. J., V. Člen "Konvencija", točka 15, se glasi: "Vse pritožbe in prošnje na konvencijo morajo biti poslane gl. tajniku najkasneje tri dni pred konvencijo, na kar jih gl. tajnik izroči pritožbenemu odseku. Vsaka pritožba in prošnja, ki pride pozneje in ki ne pride v roke odseku, se zavrže.

V smislu prej omenjene točke v ustavi apeliram na vse člane, ki imajo kako pritožbo ali prošnjo, ki spada v področje pritožbenega odbora, da se stvar pošlje na gl. urad tajnika o pravem času, da jih lahko izroči pritožbenemu odboru.

John Verderbar,
gl. tajnik.

RAZPIS SLUŽBE.

Išče se Slovenka za pisarniške posle v gl. uradu S. N. P. J. Mora biti zmožna slovenščine v pisavi in čtivu, knjigovodstva in znati mora pisati na pisalni stroj. Prosilke naj navedejo v ponudbi, koliko zahtevajo plače. Vse ponudbe se naj pošljejo na: John Verderbar 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Naznanila in vabila

Cleveland, O. — Naznanjam članstvu društva Naprej, št. 5, S. N. P. J., da bomo v mesecu septembru pobirali asesment drugo nedeljo v septembru, to je 8. sept. in pa koncem meseca septembra, ko se podpisani vrne s konvencije S. N. P. J. — Nadalje naznanjam, da sem se dne 3. septembra preselil na 1165 Norwood Rd. Po omenjenem datumu upoštevajte moj novi naslov. — Ludvik Medvešek, tajnik.

Casselman, Pa. — Naznanjam članstvu našega društva Slovenci, št. 345, da smo premestili sedež društva iz McDonaltona v Casselman. K temu so nas vodile delavske razmere. Opozarjam oddaljene člane, naj bi upoštevali to premestitev pri svoji korespondenci z društvenim uradom. Pošiljajte pisma in drugo, društva se tikajoče stvari na spodaj označeni naslov. — Oddaljene člane opozarjam, naj redno pošiljajo društvene asesmente, da se izognete suspendacijam. — Frank Polanc, (tajnik), Box 39, Casselman, Pa.

Aliquippa, Pa. — Naznanjam članstvu društva Grozd, št. 122, SNPJ., da se bo prihodnja seja vršila dne 8. septembra v navadnem prostoru. Seje našega društva se navadno vrše tretjo nedeljo v mesecu toda v septembru se bo vršila drugo nedeljo v mesecu ker odide tajnik društva na konvencijo SNPJ. v Springfield, Ill. Tajniške posle bo za časa njegove odsotnosti vodil brat zapisnikar Fr. Rome, box 270 Aliquippa, Pa. Opozarjam vas, da se v slučaju bolezni ali drugih nesreč, ki imajo stik z društvom naznanite bratu zapisnikarju, da ne pridejo pozneje kake nerednosti. — Udeležite se seje dne 8. septembra polnoštevilno, ker je to zadnja seja pred konvencijo in imate na njih še priliko dati vaše nasvete delegatu. — Val. Grad, tajnik.

Calumet, Mich. — Pozivljam člane društva Brod na Kolpi, št. 141, SNPJ., da se polnoštevilno udeleže seje dne 8. septembra. Na dnevnem redu bodo zelo važne točke. Ob enem je to tudi zadnja seja pred konvencijo, na kateri bomo dali lahko navodila delegatu našega društva. Zato naj se vsakdo udeleži te važne seje. — J. Beljan, tajnik.

Cleveland, O. — Naznanjam članstvu društva Slava, št. 173, SNPJ., da se polnoštevilno udeleže seje dne 8 septembra. Na dnevnem redu bomo imeli več važnih točk, katere bomo morali rešiti. Sklep zadnje redne seje je, da se bo vsakega, kdor izostane od te seje kaznovalo po pravilih. Ker je to zadnja seja tega društva pred konvencijo, je potrebno še enkrat vzeti v pretres pravila in razmotrivanja h konvenciji, da bo naš delegat vedel, kako stališče zavzeti na konvenciji. — Pričetek seje ob 2. popoldne v Tomažinovi dvorani na Marble Ave. — M. Zupančič, tajnik.

Pittsburgh, Kans. — Opozarjam članstvo društva Pomoč v Sili, št. 277, SNPJ., da se polnoštevilno udeleži seje drugo nedeljo v mesecu v navadnih prostorih. Na dnevnem redu bodo volitve tajnika, ker se bom jaz odpovedal tajniškemu poslu iz razloga, ker odpotujem iz tega kraja. — Kdor se te seje ne bo udeležil, bo kaznovan po pravilih. —John Yaklich, tajnik.

Hackett, Pa. — Opozarjam članstvo društva Rdeči Prapor, št. 90, SNPJ., naj se v bodoče rednejše udeležuje društvenih sej. Sklep zadnje redne seje našega društva je, da se bo suspendiralo vsakega, ki se ne bo udeležil vsaj ene seje v treh mesecih.—Matt Oberman, tajnik.

ZAHVALA.

Čutim bratsko dolžnost, da se tem potom zahvalim društvu Hrvatsko Slovenska Sloga, št. 97, SNPJ. v Irontonu, Minn., za podporo in naklonjenost omenjenega društva in posameznih članov, ki so mi jo nudili v času moje bolezn od 21. januarja pa vse do danes. Z obiskovanjem v bolnišnici in izven nje ste mi krajšali moje ure trpljenja. Bil sem ponosen biti med ljudmu drugih narodov v družbi številnih obiskovalcev, ki so prihajali k meni, da mi po svojih močeh lajšajo težko stanje.

Tudi danes mi ni mogoče reči, da bo moja bodočnost razveseljiva, pač pa ravno nasprotno. Pred menoj je bodočnost, temna in žalostna, kajti nimam upanja, da bom še kedaj zmožen služiti kruh z delom svojih rok sebi in moji družini. To pa mi ne povzroča samo telesne nego tudi duševne bolečine. — Poskušali ste mi lajšati to trpljenje in sem vam za vaše simpatije in pomoč hvaležen, kajti več od vas nisem mogel pričakovati. Dokazali ste, da se zavedate gesla: "Vsi za enega, eden za vse,". Bratje in sestre, še enkrat vam izrekam najprisrčnejšo zahvalo. — Vaš Paul Muhar.

DePue, Ill. — Društvo Zavednost, št. 59, SNPJ. je na svoji redni mesečni seji sklenilo, da ne bo priredilo veselice vsled draginje, kajti z veselicami je mnogo stroškov in dela, dobiček pa vzamejo drugi. Iz teh razlogov je bil sklep društva, da se naloži na vsakega člana društva $1 izrednega asesmenta, ki se ga mora plačati v štirih obrokih, v septembru, oktobru, novembru in decembru. — Želim in priporočam, naj se nače članstvo udeležuje rednejše sej, pa bo nekoliko manj ugovarjanj proti društvenim sklepom izven društva. Člane, katerim je potekla naročnina na Prosveto, prosim, da jo poravnajo. Kdor jo ne poravna do prvega oktobra, mu bo list ustavljen, ker novi zakon za časopisje zahteva, da se mora vsakemu naročniku ustaviti list tisti dan, ko mu poteče naročnina. To je važno, da upoštevate. Kdor se želi naročiti na naš dnevnik, naj mi naznani in odda potrebno svoto, ki jo bom odposlal na pristojno mesto.—Joe Zerjav, tajnik.

IZ URADA TAJNIKA L. ORG. SRZ. ZA ZAPADNO PENNA.

Lawrence, Pa. — Delegate in člane nadzornega odbora okrajne organizacije SRZ. za zapadno Pennsylvanio pozivam na sejo v nedeljo dne 8. septembra ob 1. popoldne. Na dnevnem redu te izredne seje bo razpravljanje o nekaterih zaključkah zadnje konferenre naše organizacije, ki se je vršila na Broughtonu. Na vse tiste, ki niso preveč oddaljeni in lahko pridejo na sejo, priporočam, naj se je udeleže. — Zaključki sestanka bodo objavljeni v naših glasilih.—John Trčelj, tajnik.

Chicago, Ill. — V četrtek, dne 5. septembra ob 8. zvečer se vrši seja lokal. org. S.R.Z. v dvorani SNPJ. na So. Lawndale in 27th St. Zastopniki in članstvo je vabljeno, da se je udeleži polnoštevilno. Na dnevnem redu bo več važnih točk, posebno glede priprav za konvencijo in manifestacijo dne 15. septembra. — Tajnik.

RADA BI IZVEDELA

za moje tri prijateljice po imenih Antonija Roht, Marry Perchiņik, in Julija Kutos. Cenjene čitatelje prosim, če kdo ve za njih naslove, da mi jih naznani, za kar bom zelo hvaležna, ako pa same čitajo ta oglas naj se mi prijavijo na moj naslov: **Karolina Stegovec** (prej Šorn), 6034 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Izberite si iz

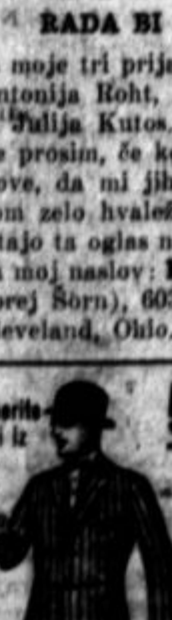

52 NOVIH KROJEV

Izvrstne najmodernejše izdelane jesenske in zimske obleke. Velika izbira.
56 VRST BLAGA
Vse elegantno in bogato blago, vseh barv in najnovejše vrste tkano. Po nizki ceni, se razprodaja na debelo, vedno natančno kot je objubljeno v oglasu. Ako nam pišete med prvimi v vašem okraju, imate priliko si prihraniti $10 do $15. Pri cenah je všteta tudi poštnina brez obveznosti. Mi želimo, da se vaši prijatelji seznanijo s to izvrstno PARAGON OBLEKO. Pišite po naš veliki ilustrovani cenik. [illegible]

Paragon Tayloring Company, Dept. A-52, Chicago, Ill.

[redacted]

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem vest, da nam je umrl naš edini sin

FRANK DEMŠER

pokojni je bil rojen leta 1906 v Lowber, Pa. Umrl je po kratki in mučni bolezni za zastrupljene krvi v dobi svoje mladeniške starosti 12 let, dne 14. avgusta, t. l. v bolnišnici v Pittsburghu, Pa.

Lepa hvala družini Pršutovi, oziroma sestri za njih krasni venec in za tolažbo v žalostni uri, hvala tudi družinam, Perenečevi, Kocjanovi, Žabkarjevi, Strumatovi, Gazvodovi in Fr. Bajtovi, srčna hvala vsem, ki so se vdeležili pogreba in ga spremili k počitku, na katoliško pokopališče v Noblestown, Pa. kjer smo ga izročili materi zemlji dne 16. augusta. Tebi naš dragi ne pozabni sinček naj bode lahko svobodna ameriška zemlja, počivaj mirno!

Žalujoči ostali:

Frank in Mary Demšer, stariši.
Angela, Albina in Johana, sestre.

Opomba: Ker je tu več rojakov s tem imenom, naznanjam, da sem bil jaz njegov oče rojen na Doljeni Dobrava nad Škofjo Loko in imam malo premoženje v Gorenji Vasi.

THE CLEVELAND LIFE INSURANCE COMPANY

vas zavaruje za življenje, bolezen in nesrečo. Oglasite se pri: E. F. Merriman, 1 City Bank Bldg, 28 & Pearl St., nad banko, Lorain, O.

Pripoznano od vsih naših zaveznikov.

Vsi naši sedanji zavezniki so pripoznali Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino kot najboljše želodčno zdravilo in najbolj zanesljivo. To vino je dobilo najvišja odlikovanja — zlate kolajne in Grand Prix — na Angleškem (v Londonu leta 1910), v Belgiji (Bruselj 1910), v Italiji (Rim 1911) v Franciji (Pariz 1911) zatem pa zlato kolajno v San Francisco l. 1915 in Grand Prix v Panami l. 1916. Vsa ta odlikovanja so najvišje vrste, kar se jih je zamoglo dobiti. Trinerjevo Ameriško grenko zdravilno vino je najboljše sredstvo zoper vse želodčne nerednosti, zabasanost, neprebova, glavobol, nervoznost itd. ker izčišča črevesje, pospešuje prebavo, ostri tek, (okus) in urejuje ves notranji telesni sistem. Dobiva se v lekarnah po $1,10 steklenica. — Ravno tako visoka odlikovanja so bila tudi pripoznana Trinerjevemu Linimentu najbolj zanesljivemu zdravilu zoper revmatizem, nevralgijo, hrbtobol, izpahke, otekline, itd. Na prodaj v lekarnah po 35 in 65c, po pošti 45 in 75c. — Joseph Triner Company, 1333—1343 So. Ashland. Ave. Chicago, Ill. — — (Advertisement.)

NAZNANILO!

Vsim cenj. odjemalcem tem potom naznanjam, da nisem še izvišal cen mojim zdravilom kljub temu, da so se rane znovi, iz katerih so narejena, izdatno podražile. Celi ta mesec pošiljam še jedno škatuljo ali steklenico navedenih zdravil za $1.00 in 5 za $4.00.

PARTOLA za želodec in neredno stolico.
PARTO-GLORY za jačanje krvi in živcev.
PARTO-LIBO zoper glavobol.
PARTOWILL za bolezni želodca.
PARTO-COUGH zoper kašelj in pljučne bolezni.
PARTOLIN zoper izpadanje las.
RUMATIN PARTO-PAIN zoper revmatizem in kostobol.
PARTO-CREAM & PARTO SOAP zoper mazulje in pege po licu.
PARTO-SWEAT zoper potenje nog.
ELSA WATER zoper osivele lase.
PARTO-CYL zoper mazulje in srbenje života i. t. d.
TRIPLETS st. 2., 3. in 4. 1 škat $1.00, 6 $5.00.
ZDRAVILNO VINO 1 stek. $1.00 — 6 stek. $5.00.

Obširneji cenik (knjigo "Pot k zdravju") pošljem zastonj in poštnine prosto.

Pišite takoj na:

The Partos Pharmacy.
160—2nd Ave., New York, N. Y

Glavni urad Stavbinsko in posojilno društvo "PRIKLAD". Tel. Lawndale 309.

FRANK KRENEK
IZVRSTNA POSTREŽBA
vogal 27. ulice in Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

ČAS.

Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto $2.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Marija Sluga

1828 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Telephone Canal 4739
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogrskim Slovenkam.

Previdne gospodinje
imajo doma vedno eno steklenico Dr. Richterjevega

PAIN-EXPELLER

Zanesljivo sredstvo za vtrenje pri revmatičnih bolečinah, prehladu, zavstavljenju itd.
Jedino pravi s varstveno znamko sidra.
35c. in 65c. v lekarnah in naravnost od
F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street. New York, N. Y.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLEŠKI TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovore za vsakdajno potrebo, navodila za angleško pisavo, spisovanje angleških pisem in kako se postane ameriški državljan. Vrhu tega ima knjiga dozdaj največi slov.-angl. in angl. sovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priučenje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljenca ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platnu vezana (430 strani), velja $2.50 in je dobiti pri

V. J. Kubelka,
530 W. 145th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig.

FRANK PRAH
gostilna in boardinghouse,
870 Kinnickinnick Ave.,
Se priporoča rojakom v obisk.
TELEFON HAN. 3342—R.
MILWAUKEE, WIS.

Chisholm, Min.

Bliža se jesenski čas ko bodete zopet delali domače kapljico iz dobrega grozdja in tudi druge domače pijače. Podpisani se priporočam že naprej, da se oglasite pri meni za nakup grozdja, naročil bom najboljše vrste kalifornijsko grozdje in tudi Michigansko grozdje. Naprodaj imam tudi posodo, popolnoma nove sode po zmerno nizki ceni. Vsak naj si preskrbi le za svojo domačo potrebo, ker za trgovino ni dovoljeno.

STONICH BROTHERS

izvrstna trgovina vsakovrstne železnine, najcenejše peči in tudi drugo pohištvo se dobi pri nas. Točna postrežba.

THE KNICKERBOCKER SMOKLESS COAL CO.

HOOVERSVILLE, PA.

Rudnik ni unijski. Premog je 3½ do 4½ čevljev visok, ni plina, ne vode ne škrlevine. Mi plačamo za delo s pikom po $1.06 od tone in po 72c od tone za delo s strojem, 80c od tone pa za delo s strojem in za nakladanje. Dnevni delavci v jami so plačani po $4.80 do $5.40 za 8-urno delo, zunanji delavci so pa plačani po 57c na uro. Naši delavci nekteri zaslužijo nad $200,00 mesečno. Dobra stanovanja, premog damo prosto, dobra hrana. Vi lahko pridete sem z B. & O. R. R. iz Johnstowna ali pa iz Pittsburgha, Pa., ali pa pišite na Steve Buchko, Hooversville, Pa. Vsak teden mi pošljemo delavce iz našega urada, **Andrew M. Springer, 701 House Bld. Pittsburgh, Pa.**, kjer lahko dobite vse podatke.

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se naročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za celo leto $3.00, pol leta $1.50. — Zastopniki so vsi društveni tajniki in še drugi pooblaščenci. — Naslov za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe
6033 St. Clair Ave.
Cleveland, O.

Žepne in stenske ure, prstane in medaljonke vseh Slov. Jednot in Zvez, broške, zapestnice, diamantne prstane in lavalierje, verižice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatnino po nizki ceni.

PODRUŽNICA
COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahke mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se Vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

Srajce Velika zaloga
moških srajc $1.00 do $2.50
Svilene srajce $3.00 do $6.00

Predno kaj kupite oglejte si našo trgovino.

OBLEKE

Izdelujemo moške obleke po meri zaloga inozemskega i tujezemskega blaga.

Vedno nizke cene.

Klobuki najnovejši
černi, sivi, zeleni, rujavi in modri 2.00 2.50 3.00 3.50 4.00

Belaj & Močnik 6205 St. Clair ave Cleveland, Ohio

Frank Scurich
"REALTOR"
Telefon 72 W. Bridevilla.
BRIDGEVILLE, PA.

Imam na prodaj nad 300 stavbinskih zemljišč v Bridgeville, Pa., in okolici. Cene stavbišč (lotov) so od $275.00 do $750.00. Pogoji so zelo ugodni, lahko izplačujete na mesečne obroke.

V mestu in okolici je veliko Slovencev in drugih Slovanov, ki so že kupili zemljišča in hiše od mene, ter z nakupom so zadovoljni. Tu in v okolici lahko dobite delo v premogovih rovih in tovarnah. Mesto lepo raste in ima bodočnost. Delo se lahko dobi. To mesto je v bližini velikega mesta Pittsburgh, Pa., in v tem mestu se vstavi dnevno do 30 vlakov. Na prodaj imam tudi več hiš s stavbišči, katere se prodajo na lahka odplačila. Vi veste, da je stanarina vsak dan višja in se težko dobe stanovanja, torej je najboljše, če kupite svoj dom, cene gredo gor vsak dan, torej ne odlašajte z nakupom. Lahko se prepričate pri mojih odjemalcih, vsi so zadovoljni.

Pišite takoj za pojasnila, ki vam jih dam radevolje. — Kot javni notar sem vam vedno na razpolago.

Zavarujem tudi posestva in pohištvo proti ognju.

Pišite ali pa pridite osebno k meni, kajti prepričan sem, da se ne boste kesali, ako stopite z menoj kot Slovencem v direktno zvezo.

KAM SE BODETE OBRNILI,

kadar delate ugovore, pogodbe, zaprisežene izjave ali razne druge dokumente ki spadajo v notarski posel. Kdo Vam bode tolmačil na sodniji, pri mirovnem sodniku ali drugod? Ako hočete pravilno izpovedati ali pričati, potrebujete človeka, ki je zmožen slovenskega in angleškega jezika. Obrnite se v tem pogledu vedno na

ANTON ZBAŠNIK,
javni notar in tolmač
soba 102 Bakewell Bldg., cor Diamond & Grant Sts.,
(nasproti Court Housa) Pittsburgh, Pa.
Telefon urada Court 3459. Telefon na domu Fisk 1931 J.

AVGUST ZAJC
Gostilna in Palm Garden
500 National Ave.,
Milwaukee, Wis.

Imam na razpolago posebne sobe in prenočišča za potujoče rojake. Točna in dobra postrežba.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati pravo aliko socializma.

Naročnina znaša $2.00 na leto, $1.00 za pol leta.

Naslov: PROLETAREC
4008 W. 31st St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Odpravite posode za sladkor in ne porabite pri obedu več kot košček ali kavino žlico sladkorja.

Piše GREGOR KOROBAČ pl. GAJŽLA.

Diskreditiran pri solnčnih rožah kakor sem, študiral sem marsikako "noč brez zvezd, brez ciljev in cest", kako bi se jim mogel na kak način zopet približati. Med nami povedano, jaz jih še vedno lajkam, brez ozira na mojo izzivajočo plešo. Pa sem jo pogruntal. Zadej za našo pisarno se razprostira neke vrste "noman's land", in mesto da bi služil za vežbališče martinčkom in kuščarjem od starega grada, sem si vzel homestead, tri čevlje v premeru in ga obsejal s samimi solčnimi rožami. Kupil sem seme treh različnih vrst, ktero sem potem "pacal" na moji pisalni mizi en mesec in ga posadil šele, ko je postalo dovolj gorko. Zdaj imam solnčne rože domačega pridelka in se počutim jako neodvisnega. Res so nekako pritlikave rasti kot japonske gejše, ampak obrazke imajo prijazne in vedno smejoče. Vidite fantje, takole se sfiksa tiste domišljave solnčne rože, ki mislijo, da so edine na svetu:

Capljamo po tej dolini jesiha v časih največjega samozatajevanja in brezkončnih žrtev; najhujše pri stvari pa je, ker se te žrtve niti malo ne vpoštevajo. Človek lahko grize svinčnik in klopeče po pisalnem stroju po 18 ur na dan s prihranjeno Mr. Hooverjevo svetlobo prišteto — vse za narod — pa ga zmerjajo za nekake vrste slackerja, ker ne gara 36 ur dnevno. Po cel teden se včasi kdo predrzne spati pet ali šest ur na noč, pa pridejo borci naroda in ga vprašujejo, zakaj sploh hodi spat.. Če ne bi šel spat, bi mu še vstati ne bilo treba. Koliko dragocenega časa se takole s spanjem zapravi, ki bi se lahko porabil za narod! Za cele koše spisov, za tisoče razposlanih pisem, za stotine potov, debat in sej si nekteri ljudje res ne računajo nič; ampak to nič ne šteje. Kdor je pravi narodnjak, bi moral še nekaj plačati zato, da sploh sme delati za narod. Nekteri so celo toliko predrzni, da najprvo opravijo tisto delo, od kterega živijo, potem šele gredo s srpi na narodno polje. To pa po mnenju patentiranih narodnih mučenikov absolutno ni prav. Zakaj bi ne delali 367 dni na leto samo za narod, živeli pa od nebeške mane, kakor Izraelci v puščavi! — Seveda, nekatere srečneže je bog že pri rojstvu določil za valpete; ti sedijo na fenecu pa kritizirajo in priganjajo.

Sedmino po blagopokojnih pasjih dneh sem sklenil obhajati v sloveči clevelandski Ribnici. Pa bi je skoraj ne bil več poznal, taka je. Zdelo se mi je, kot da sem prišel v Kamno Gorico ali pa v predmestje Srpenice na Krasu. Cele groblje kamenja pozdravljajo "radostno" presenečenega tujca in iz lukenj mu mežikajo poredni martinčki, ki ne plačujejo nobenega renta. Domačini so se že privadili teh grobelj, ki se po zaslugi slavne mestne uprave že pol kamenite dobe dolgočasijo ob cesti, jaz pa sem jih opazoval zelo nezaupljivo in celo z mojimi prijatelji nisem upal začeti nobenega argumenta na ulici. Nihče namreč ne more vedeti kaj se lahko zgodi, ker je municija tako pri rokah! —Muhe in brenelji hitro zvedo za gnilo tepko in tako se je kmalu zbral okoli mene roj zaprisežencih pečlarjev, ki so rešetali dnevne novice in svetovna vprašanja s taveliko rejto. Na moje vprašanje, kakšen je tisti fenec, ki jim tako dolgo brani v poročni zelnik, so mi zaupali, da grizejo. Ne repe ali krompirja, ki ga je bog dal za to, ampak — no, kaj bi ongavil, grizejo, that's all! Kar na gmeh mi je šlo, ko sem se domislil, da tako skrivnost zaupajo meni, ki absolutno ne znam gofle držati. Anyway, šli smo na piknik Naprednih Slovenk in tri ure tiščali k tlom mršavo travo pod krivo vrbo. Near beer in ice cream nas je pa končno tako razical, da smo sklenili lotiti se "anga patalina", ki je bil hudo advertiziran. Pa smo se premislili in predno je "patjaln" trikrat zapel, sem se že fural proti Pennsloveniji.

Philadelphia se imenuje mesto domov, zato sem kot tipičen brezdomovinec tam pristal. Kmalu sem dobil jerperge v ponižnem hotelu in prvo kar je zbudilo mojo pozornost, bil je regiment črnih gospodičev in frajl in par bataljonov ščurkov. Skraja sem mislil, da je to optična prevara, da sem vsled dolge vožnje tako zmučen, da mislim vse črno. Drugi dan sem se pa prepričal o pristni barvi, ker sem enega prijel — ščurka namreč, ne nigra.

There is no place like home — sem si mislil in kar domotožje me je začelo lomiti. Kdo bi se pa ne zmislil na "hišico očetovo", če vidi brike ščurke! Anyway me niso snedli, ker so menda imeli drugega dovolj ali pa ne marajo zob lomiti na jerhovini starega kozla. — Mestne ulice se mi jako dopadejo, ker so tako ozke, da mora biti voznik že ekstra neroden, če hoče voz zvrniti; navadno se voz v omahljivem stanju kar na kako hišo nasloni. Tudi za Filadelfijske krasotice sem jako navdušen. Vzrokov za to je več. Prvič so patrijotične in ne nosijo camoflage-moke in "pavdra" na obrazih kot recimo v Chicagi in Cleeru. "Pavdar" se namreč mujno rabi v Franciji, moka pa doma in over there. Drugič si ne pustijo dopasti, da bi jim šuštarji komandirali kake noge morajo imeti in trdijo, da se morajo čevlji ravnati po nogah, ne noge po čevljih. Kakor Philadelfijski meščani sploh, tudi one ne drvijo tako besno po ulicah kot Čikažanke, ampak hodijo složno in počani kot je bog plesal. Veste, to precej šteje pri pečlarju moje starosti. Nekaj posebnega je v njihovih jopicah. Ne, niso globoko izrezane, bogoasvarij, ne mislite vendar da sem tak — ampak nekaj posebnega je v njih, kar daje človeku misliti in sanjati in zopet misliti. In ker mislim jaz, pa še vi mislite, če hočete!

Gajžla.

PREMOGOVNIŠKI BARONI PRIKRIVAJO PROFIT.

Washington, D. C. — Eksperti so preiskali knjige 265 kompanij, ki se pečajo s produkcijo premoga in pri tem so odkrili, da ni bil naznanjen profit, ki nosi nad $5,000,000 davka. Preiskati imajo še 2,500 družb in uradniki pričakujejo, da odkrijejo še $50,000,000 neplačanega davka.

Zvedenci pregledujejo tudi knjige drugih družb, ki se pečajo s produkcijo kovin, olja in drugih produktov.

Pri pregledovanju vplačanega dohodninskega davka 1,600 korporacij so zakladniški uradniki prisilili kompanije, da so plačale še $6,000,000 davka.

NASELJEVANJE SE JE SKRČILO.

Washington, D. C. — Naseljniški urad naznanja, da se je v letu, ki je končalo s 30. junijem t. l., priselilo v Združene države le 110,618 oseb.

Največ naseljencev je prišlo iz Mehike in sicer 17,602. Anglija je na drugem mestu in Japonska na tretjem.

ŠEST LETALCEV UBITIH V ENEM TEDNU.

Washington, D. C. — Vojni department naznanja, da se je v tednu, ki je končal s 17. avgustam, dogodilo le šest resnih letalskih nezgod, dasi so letalci na vseh poljih preleteli 291,040 milj in bili 3,638 ur v zraku. Po eu letalec je smrtno ponesrečil na teh poljih:

Brooks, San Antonia, Texas; Carlstrom, Arcadia, Fla.; Carruthers, Benbrook, Texas; Chanute, Rantoul, Ill.; Kelly, San Antonio, Texas; Post, Fort Sill, Okla.

VOZNINA V DETROITU POVIŠANA.

Washington, D. C. — Meddržavna trgovska komisija je dovolila Detroit Electric železniški družbi, da poviša voznino.

$18.500,000.00

Z BESEDO: OSEMNAJST MILJONOV PET STO TISOČ DOLARJEV JE POSOJENEGA NA PRVE MARKEČE, HIPOTEČNA POSOJILA IN NA OBVEZNICE; KUPCI TE VSOTE NISO DO DANES IZGUBILI NITI CENTA.

To je naš rekord, na katerega smo lahko ponosni. Direktor tega odbora je gos. J. F. Stepina, kateri je že nad 28 let v zvezi s tem bančnim poslom in je v ti dobi prodal za $9,000,000,000 markečev, hipotečnih posojil in obveznic in kot blagajnik in predsednik te hranilnice v času šest let in pol napravil posojil raznim kupcem na markeče, hipoteko in obveznice za $9,500,000 in niti centa niso izgubili kupci.

Mi imamo vedno naprodaj razne prve markeče hipotečna posojila in obveznice v znesku od $100 do $20,000.

Vi ne morete boljše naložiti svoj denar kot v teh prvih markičih, hipotečnih posojilih ali obveznicah.

AMERICAN STATE BANK

J. F. Stepina, preds. Em. Beranek, podpreds.
Adof J. Krasa, blag.

Pod nadzorstvom "Chicago Clearing Housa". V zvezi s poštno hranilnico Združ. držav.

1825 Blue Island Ave.,
vogal Loomis ulice,
CHICAGO, ILLINOIS.

Imam v zalogi nove kranjske in nemške harmonike, trivrstne, dvoglasne, z ravnim okovanim držajem, delane natančno po LUBASOVEM NAČINU; kupujem in prodajam tudi stare že rabljene harmonike, kakeršnegakoli izdelka, kakor tudi nove mehove, kovčege itd.

ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Place,
BROOKLYN, - - N. Y.

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črne dneve." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta.

Vsak človek mora paziti in hraniti, ke le to je edina pot, ki vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastran, se lahko šteje kot temeljni kamen poslopja za katerim vsaki stremi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna pogača; kamen na kamen palača". Najtežje je početek ali brez početka ni nikdar ničesar. Zatorej pričnite vlagati vaš denar še danes, ampak pazite, da ga nalagate v gotovo in varno banko. Z vlogo enega dolarja dobite vašo bančno knjižico.

Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 3% obresti od njega.

Pošiljamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko.

Prodajemo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v zalogi varne hranilne predale.

Sprejemo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po vojni.

KASPAR STATE BANK
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
Kapital, vloge in prebitek znaše nad $6,000,000.

Edina Slovenska Tvrdka

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed.

Delo prve vrste. Cene zmerne. Slovenske cenike pošiljamo zastonj.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

F. K. Bauzon
5920 St. Clair Avenue
CLEVELAND, O.

ima bogato zalogo najfinejših brivnih britev, nožev, škarji itd. Popravlja in brusi vse to v stroko spadajoče stvari, kakor tudi puške in samokrese.

Edina slovenska tvrdka te stroke v Združenih državah.
Sprejema naročila tudi izven Clevelanda.
Delo solidno in jamčeno — zmerne cene.
SVOJI K SVOJIM!

POZOR ROJAKI!

Spodaj podpisani se Vam priporočam, da kadar ste namenjeni kupiti kaj v zlatarski stroki kakor ure, verižice, priveske, prstane, itd., kakor tudi ženske ure, verižice, zapestnice, zapestne ure, lavalierje, ušane broške itd., da se vedno popred kakor drugje kupite obrnete na mene. Vam garantiram da bodete naj bolj postreženi in z najnižjimi cenami.

V zalogi imam tudi prstane, priveske, broške, igle itd. različnih Jednot in Zvez. Vsak kos robe je predan pod garancijo.

FRANK STONICH (zlatar),
7 W. MADISON ST.,
Chi. Sav. Bank Bldg. (Room 605) CHICAGO, ILLINOIS.